საქართველო

ეროვნული თავისუფლების გზით – პიროვნული თავისუფლებისაკენ!
პიროვნული თავისუფლების გზით – ეროვნული თავისუფლებისაკენ!

საქართველოს სახალხო ფრონტის
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

№ 14 (41)

ივლისი 1991

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„გაიტანეთ! გაიტანეთ! გა-ი-ტა-ნეთ!!!“

ვასო ჩორგოლაშვილი

აბიტურიენტთა მშობლების საყურადღებოდ!

ხუმრობა ხუმრობაგაშვებით

როგორც ცნობილია, წელს უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდები გაზრდილი, 10-ბალიანი სისტემით ჩატარდება. შესაბამისად, გაიზარდა მისაცემი თანხა როგორც ცალკეულ საგნებში, ისე მთლიანად მოწყობაში (ფასების აწევაზე დიდად იმოქმედა აგრეთვე მანეთის კურსის დაწევამ და ორგანიზებული მაფიის მხრიდან რისკის ფაქტორის გაზრდამ — განსაკუთრებით ბატონ თემურ ქორიძის სატელევიზიო გამოსვლების შემდეგ).

საორიენტაციოდ ცალკეული სასწავლებლებისა და პრესტიჟულ-პერსპექტიული ფაკულტეტების მიხედვით, გთავაზობთ მაფიისაგან უმაღლესში მოწყობისათვის დაწესებულ ტარიფებს.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი:
იურიდიული ფაკულტეტი — 160.000 მან.
ეკონომიკის ფაკულტეტი — 80.000 მან.

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი:
იურიდიული ფაკულტეტი — 150.000 მან.
ეკონომიკის ფაკულტეტი — 100.000 მან.

გორის ეკონომიკური ინსტიტუტი — 60.000 მან.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი — 50-დან 100.000-მდე (ფაკულტეტების მიხედვით).

სამედიცინო ინსტიტუტი — 705 მან.

იმ მშობლებს, რომლებსაც გამოცდების შემდეგ ოხრად დარჩებათ „საცოდავი ძლევენი“ (ქრთამი), ვურჩევთ იგი შეაწიონ გაჭირვებულებსა და ქვრივ-ობრებს, ვინძლო, მომავალში მაინც შეეწიოთ ღმერთი!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ინტერვიუ პრეზიდენტობის ყოფილ კანდიდატთან

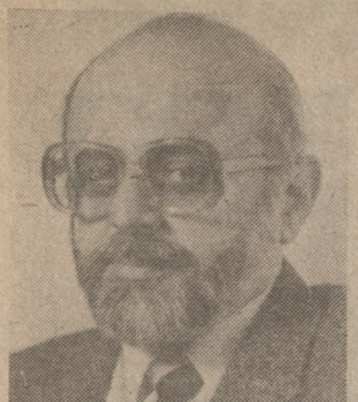

ყველაფერი კანონზომიერად ხდება

ირაკლი შენგელაია

— ბატონო ირაკლი, ჯერ ამ რამდენიმე ხნის წინანდელ მოვლენებს დავუბრუნდეთ, კერძოდ — არჩევნების პერიოდს... როგორ აფასებთ იმ ფაქტს, რომ ხმების ასეთი მცირე პროცენტი მოიპოვეთ?

— რომ გითხრათ, არ მოველოდიმეთქი, არ იქნება მართალი, რადგან ფაქტიურად, საბოლოო ჯამში მაინც ობიექტური სურათი აისახა იმისა, რაც დღეს საქართველოში ხდება. მაგრამ მაინც ვთვლი, რომ გაიმარჯვა კანდიდატმა, ვისაც საქართველოს მოსახლეობის უმრავლესობა უჭერდა მხარს. ხალხის გარკვეულ (უმეტეს) ნაწილში იმგვარი განწყობაა, რომ მათ ეროვნული მოძრაობა და მთლიანად, პოლიტიკური მოვლენები დაუკავშირეს ერთ პიროვნებას. მის ირგვლივ მოხდა ეროვნული იდეის, საქართველოს დამოუკიდებლობის კონცენტრაცია. ერის უმრავლესობას სურს ჰყავდეს ქარიზმატიული ლიდერი, ე. ი. „ციით მოვლენილი" ლიდერი. იგი ხალხის ამ კატეგორიისათვის არის ჯამი ყველა იმ თვისებისა, რაც კი შეიძლება გარემოში არსებობდეს. ეს მოულოდნელი არ უნდა იყოს ჩვენთვის; პირიქით, ყველაფერი კანონზომიერად ხდება, სამწუხაროდ.

ახლა, არ შემიძლია, ხაზი არ გავუსვა იმ პირობებს, რა პირობებშიც ჩატარდა, საერთოდ, არჩევნები. არ ვამბობ, რომ ამას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ჰქონდა საბოლოო შედეგებისათვის, მაგრამ თავად ფაქტია მიუღებელი. ვთქვათ, ის კამპანია, რაც გაჩაღებული იყო პრესის ფურცლებზე (მხედველობაში მაქვს ოფიციალური პრესა)... რა ტენდენციურობა იყო, რა შეურაცხმყოფელი დამოკიდებულება სხვა კანდიდატთა მიმართ... ეს ყველაფერი ფაქტად რჩება. ამან გავლენა იქონია შედეგებზე, მაგრამ კიდევ ერთხელ ვამბობ, საბოლოო სურათის აღქმაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა არ ჰქონია.

— თქვენ ფაქტიურად მომდევნო კითხვასაც გაეცით პასუხი — არჩევნების პროცესზე ისაუბრეთ...

— მაშინ კიდევ დავამატებ.... იცით, ნებისმიერ ნორმას გადაცილებულია, როცა სახელმწიფო დაწესებულებები საარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობას ღებულობენ, როგორც ოფიციალური დაწესებულებები. ასეთი რამ არსად არ ხდება. ასეთი პრინციპებით ვერც დემოკრატიას დავამკვიდრებთ და, ელემენტარულად გაუგებარი იქნება, რას ნიშნავს თავისუფლება და ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე. გაზეთებში ყოველ ფეხის ნაბიჯზე შეხვდებოდით დაუსაბუთებელ, უსაფუძვლო ბრალდებებს კანდიდატთა მიმართ. ეს ხდებოდა სხვისი ერთადერთობის, ასე ვთქვათ, განუმეორებლობის აღიარების მიზნით. გასაგებია, რომ 70 წლიანი ტოტალიტარული სისტემი[illegible]ვებ დემოკრატიაზე გადასვლა ძნელია, მაგრამ ეს არ ამართლებს იმ მოქმედებას, რომ საარჩევნო კამპანიის დროს ყოველ ნაბიჯზე ცდილობდნენ ხელ-ფეხი შეებორკათ კანდიდატებისათვის (ერთის გარდა, რა თქმა უნდა). მაგრამ ყოველივე ამაზე საუბარი დღეს დამჭირდა იმისათვის, რომ მომავალში მსგავსი რამ არ განმეორდეს, რომ ეს იყოს გაკვეთილი ქართველი ერისათვის და საერთოდ, საქართველოს მოსახლეობისათვის.

— ოპოზიციაზე რას იტყვის ოპოზიციის წარმომადგენელი?

— ერთი რამ უნდა გაიგოს ყველამ, რომ ოპოზიციის არსებობა აუცილებელია. ნებისმიერ დემოკრატიულ სახელმწიფოში ხელისუფლება იმიტომ უწყობს ხელს ოპოზიციას, რომ არ შეიძლება ერთ პარტიაში იქნეს მოფიქრებული ყველა ის გზა, მეთოდი, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნის მომავალს. ამიტომ აფინანსებს ოპოზიციას სახელმწიფო და განსაკუთრებულ ადგილს უთმობს მას. ასე ხდება ნორმალურ ცივილიზებულ ქვეყნებში. და ჩვენ ნუ გავიმართლებთ თავს, რომ გარდამავალ პერიოდში ვცხოვრობთ და ამიტომ არ შეიძლება სხვათა გამოცდილების გაზიარება. პირიქით, მე ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, რომ უკანასკნელ ხანს მიღებული კანონ-პროექტები უზენაესი საბჭოს მიერ სწორედ გადმოღებულია საქართველოს სინამდვილეში, მაგრამ იმას კი არ ექცევა ყურადღება, რამდენად იმუშავებს იგი ჩვენთან. ასე რომ, როცა საჭიროა დასავლეთის გამოცდილების გაზიარება, არ იზიარებენ, როცა არ არის საჭირო — იზიარებენ. ასე არ შეიძლება. კანონის წინაშე ყველა თანაბარია. ეს უნდა იყოს მთავარი პრინციპი და ხელისუფლებამ უნდა განახორციელოს იგი. კიდევ რამოდენიმე გარემოებას მინდა გავუსვა ხაზი... ჩვენს საზოგადოებაში ხშირად გაისმის ხოლმე, რომ უმთავრესი ღირებულება, ეს არის ადამიანი, მისი ღირსების დაცვა და ა. შ. ამ ღირსებებს უნდა იცავდეს სახელმწიფო. ამ მიმართებით ისეთი დარღვევები ხდება, რომ ვერავითარ კრიტიკას ვერ უძლებს. ერთი ფაქტის შესახებ მინდა მოგითხროთ. საქართველოში არსებობს ადამიანის უფლებათა დაცვის ასოციაცია, რომელიც ახლახანს ჩამოყალიბდა. ამ ასოციაციაში შევიდა ქალბატონ ლილი იოსელიანის განცხადება. მაშინ მისი ძმა — ჯაბა იოსელიანი შიმშილობდა და განმცხადებელი ითხოვდა, რომ ასოციაციას ყურადღება მიექცია მოშიმშილე ადამიანისათვის. სხვა მოთხოვნა იმ განცხადებაში არ ყოფილა. ასოციაციამ არავითარი რეაგირება არ მოახდინა. შემდეგ, რამოდენიმე წევრმა დაწერა განცხადება, სადაც აქტიურ ჩარევას ითხოვდნენ. ამის გამო ისინი გაირიცხნენ ასოციაციიდან. რაზეა საერთოდ საუბარი, როცა ასეთი რამ ხდება. ადამიანი გაირიცხა იმისათვის, რომ საკუთარი აზრი გამოთქვა. აქ არ არის ლაპარაკი იმაზე, თუ რამდენად მართებულადაა სარჩელი „მხედრიონის" წინააღმდეგ. საუბარი ეხება აზრის გამოთქმის თავისუფლებას.

— რას იტყოდით კანონ-პროექტებზე, რომლებიც ქვეყნდება...

— ახლა ხშირად ქვეყნდება კანონ-პროექტები, მაგრამ რაც დღევანდელ დღესაა აუცილებელი, იმის მიღება რატომღაც უგვიანდება. რა მაქვს მხედველობაში... გამოქვეყნებულ კანონპროექტთაგან რამოდენიმეს შევეხები. პირველ რიგში კანონს საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ. ეს კანონი ბევრ საკითხში ისეთ კითხვას ბადებს, რომელიც პასუხის გარეშე რჩება. დავიწყოთ იმით, რომ მოქალაქეობის ჩამორთმევის უფლება არ უნდა იყოს ერთი კაცის, თუნდაც პრეზიდენტის პრეროგატივა. შემდეგ, გაუგებარია, საქართველოს მოქალაქეობა როგორ უნდა მივიღოთ. დავუშვათ, მივიღეთ იგი, დამოუკიდებელი საქართველოს მოქალაქეები ვართ და არ შეიძლება სხვა სახელმწიფოს, კერძოდ სსრკ-ს მოქალაქენიც ვიყოთ. დღევანდელ ეტაპზე ჩვენ ყველანი ვატარებთ (დიდი უმრავლესობა მაინც) საბჭოთა პასპორტს და საზღვარგარეთთან ურთიერთობაც მისი მეშვეობით გვიხდება, რადგან საზღვარგარეთის კომუნიკაციური ურთიერთობა აქვს მხოლოდ სსრკ-სთან. ე. ი. ჩვენ ისევ მოსკოვის და, საერთოდ, ამ სტრუქტურების მეშვეობით უნდა დავუკავშირდეთ დასავლეთს, რადგან საქართველოსთან პირდაპირი ურთიერთობის საშუალება არც ერთ სახელმწიფოს არა აქვს. ყველაფერ ამაზე ვსაუბრობ არა იმიტომ, რომ საზღვარგარეთ მოსიარულეთა ბედი მაღელვებს, არამედ ერთი მარტივი პრინციპის არსებობის გამო — თავისუფალ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის ერთ-ერთ წინაპირობას თავისუფალი მიმოსვლა წარმოადგენს. როგორ ვაპირებთ თავისუფალ საბაზრო მექანიზმზე გადასვლას, თუ თავისუფალი მიმოსვლის პრინციპები არ იქნება დაცული? საქართველოს ხელისუფლება თავისი შეხედულებით განსაკუთრებულ სტატუსს გამოუყოფს იმ პიროვნებებს, რომლებიც საქმიანი ვიზიტებით ივლიან საზღვარგარეთ? მოკლედ, თუ ეს კანონი ვერ იმუშავებს (და მე ეჭვი არ მეპარება ამაში), მაშინ სჯობია ისეთი კანონი მივიღოთ, რომელიც აუცილებელს წარმოადგენს. მაგალითად, კანონი პრივატიზაციის შესახებ, კერძო საკუთრების ხელშეუხებლობის შესახებ, რომელიც ასე აუცილებელია საქართველოში ეკონომიკური განვითარებისათვის. ფაქტიურად ჩვენში რა ხდება — ქვეყნდება კანონპროექტები, რომლებიც არ გამოგვადგება. საქართველოში დამტკიცებულია ფულის ერთეული — მანეთი, რომელიც აქვე უნდა მოიჭრას. ესე იგი უნდა შემუშავდეს ახალი დიზაინი. მაგრამ ეს რამდენი ხნის ამბავია... ე. ი. საქართველოს სჭირდება საფინანსო კანონმდებლობა, საკრედიტო კანონმდებლობა და ათასი რამ.

როდესაც იხილებოდა კანონი ეკონომიკური სისტემის შესახებ, ითქვა ასეთი ფრაზა — რას ვჩქარობთ ამ კანონთა მიღებას. კი მაგრამ, ამ კანონთა მიღებას თუ არ ვჩქარობთ, რატომ ვჩქარობთ იმ კანონთა მიღებას, ხუთი წლის შემდეგ რომ გამოგვადგება?

ახლა — პრესის შესახებ. რატომღაც მიაჩნიათ, რომ გაზეთების რაოდენობა პრესის თავისუფლებას ნიშნავს. პრესის თავისუფლება პირდაპირ აისახება პოლიტიკური პრესის თავისუფლებაში. ჩვენთან ასორმოცდაათამდე გაზეთი გამოდის, აქედან ასორმოცი ყოვლად უსახურია. გაუგებარია, რით არის განპირობებული მათი გამოცემა. ისე არ გამიგოთ, თითქოს რომელიმე მათგანის დახურვას ვითხოვდე. არავითარ შემთხვევაში. აქ ერთ გარემოებას უნდა მივაქციოთ ყურადღება — რამდენი პოლიტიკური გაზეთი გამოდის დღეს ჩვენში და ოპოზიციას აქვს თუ არა გამოცემის თავისუფლება. სავალალო სურათი იქმნება. პოლიტიკური პარტიების ოფიციალურად რეგისტრირებული გაზეთებიდან სამი ეკუთვნის საპარლამენტო უმრავლესობას — ეს არის მ. კოსტავას საზოგადოების, წმინდა ილია მართლის და ტრადიციონალისტთა გაზეთები; ორი ეკუთვნის უმცირესობას — სახალხო ფრონტი და კომპარტია. ერთადერთი პარტია, რომელიც პარლამენტში არ არის და ოფიციალური გამოცემა აქვს, არის სოციალ-დემოკრატიული პარტია, დანარჩენ პარტიებს გაზეთი არა აქვთ და რომელ პრესის თავისუფლებაზე ვლაპარაკობთ. ასე, მაგალითად, ჩვენი ბლოკის გაზეთი ექვსი თვეა ელოდება რეგისტრაციას, მაგრამ, ამაოდ.

— ზემოთ კრიტიკის აუცილებლობაზე ისაუბრეთ...

— პირველ რიგში, უნდა მოხდეს ოპოზიციის აღიარება ბოლოსდაბოლოს. უნდა დამთავრდეს ერთხელ და სამუდამოდ ვიღაცის არასერიოზულად, ვიღაცის კრემლის აგენტად, ვიღაცის კრიმინალად ჩათვლა. არ შეიძლება რომელიმე ოპოზიციურ პარტიას მიტმასნილი ვიგინდარით ვიმსჯელოთ მთელ პარტიაზე (ისე, უნდა ითქვას, რომ ვიგინდარები მმართველი ბლოკის პარტიებშიც მრავლად მოიძებნებიან). ოპოზიციას უნდა მიეკუთვნოს თავისი ადგილი. იგი თავისუფალი უნდა იყოს, უნდა ჰქონდეს საინფორმაციო საშუალებები და ყველა ის ატრიბუტი, რაც აუცილებელია. პოლიტიკური პარტიების შესახებ უახლოეს ხანში კანონი უნდა იქნეს მიღებული. ცოტა დავემსგავსოთ ცივილიზებულ სამყაროს. ერთ ინტერვიუში ითქმება, რომ ოპოზიცია არსებობს, მეორეგან ოპოზიცია „პოლიტიკურ გვამად" მოიხსენიება. ახლახანს გამოქვეყნებულ სტატიაში ავტორმა კონტრრევოლუციონერობის იარლიყის მიკერებაც დაიწყო სხვათა და სხვათათვის. ოპოზიციას ხელშეწყობა სჭირდება, თუმცა უბინაოდ დატოვება (ადგილსამყოფელი აღარ გაგვაჩნია) ვერაფერ ხელშეწყობას წარმოადგენს.

სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ ხშირად საქართველოს უზენაესი ხელისუფლების მიერ მიღებული კანონები ეწინააღმდეგებიან დამოუკიდებლობის დეკლარაციას. რით შეიძლება აიხსნას, რომ საქართველოდან წვევამდელების თხუთმეტი პროცენტი ისევ საბჭოთა ჯარში იგზავნება? ან კიდევ ის, რომ პატიმართა ნაწილს საქართველოდან რუსეთის ციხეებსა და კოლონიებში უშვებენ? რომელი დამოუკიდებელი სახელმწიფო ექცევა ასე საკუთარ მოქალაქეებს?! მით უფრო სახელმწიფო, რომელსაც პრეტენზია აქვს იყოს დემოკრატიული.

კიდევ ერთს დავუმატებ, ბატონმა პრეზიდენტმა ერთ-ერთ სესიაზე იმ ადამიანთა ბიოგრაფიების შესწავლა მოითხოვა, ვინც კი დააპირებს კერძო მეწარმეობას მიჰყოს ხელი. არ ვიცი, რამდენად განხორციელდება ეს მითითება, მაგრამ თუკი მოხდა მსგავსი რამ, შევქმნით არა დემოკრატიულ, არამედ ჟანდარმულ სახელმწიფოს. აბა, რა იქნება ისევ წარსულის შესწავლა, ეს ხომ კორუფციის წყარო შეიძლება გახდეს. აი, ეს არის პრინციპულად მიუღებელი. კიდევ ერთს დავამატებ, დამთავრდა არჩევნები. დავანებოთ თავი ყველაფერს და მომავალზე ვიფიქროთ. არ მინდა პიროვნულად შევეხო იმ პუბლიცისტებს, რომელთაც დრო იხელთეს და რაღაც სისულელეებს წერენ. ვილაპარაკოთ მხოლოდ იმაზე, თუ როგორ გადავარჩინოთ საქართველო, და იმაზე, რომ ჩვენ ეკონომიკური კატასტროფის წინაშე ვდგავართ, ამაზე ორი აზრი არ შეიძლება იყოს. აი, ამისათვის არის საჭირო ფიქრი და ძალისხმევა.

— ბატონო ირაკლი, თქვენ ყველაზე ადრე დატოვეთ მიტინგები, რადგან, როგორც მაშინ აღნიშნეთ, სამიტინგო სათქმელი ამოიწურა და დაიწყო დიდი, სერიოზული პოლიტიკა. აი, ამ პოლიტიკური სიმაღლიდან და საერთოდ, თქვენი ბლოკის საქმიანობიდან რას გვეტყოდით...

— პოლიტიკური ბლოკი „თავისუფლება" აგრძელებს თავის საქმიანობას. მოგეხსენებათ, ჩვენში ძალიან მძიმე ვითარებაა განათლებისა და, საერთოდ, აზროვნების მხრივ. ამიტომ ჩვენი მიზანია გავწიოთ არა მარტო პოლიტიკური, არამედ კულტურტრეგერული მუშაობაც. მოხდება ბლოკის რეორგანიზაცია, მაგრამ ამაზე წინასწარ არ მსურს საუბარი, მოგვიანებით გაცნობებთ. ამჟამად ვაწარმოებთ მოლაპარაკებას „დემოკრატიულ ცენტრთან". ეს იმას ნიშნავს, რომ უზენაეს საბჭოსთან კონტაქტს დავამყარებთ მხოლოდ ოპოზიციის მეშვეობით. თუ ეს მოლაპარაკება წარმატებით დამთავრდა (რისი იმედიც მაქვს), ჩვენ შევეცდებით ხელი შევუწყოთ ფრაქციას და ვიმოქმედოთ ერთობლივად. საერთოდ, რაც დღეს ხდება, ყველაფერზე ჩვენი რეაგირება აუცილებლად მიგვაჩნია, რაც არ უნდა მწვავე იყოს იგი. საზოგადოება უნდა შეეგუოს ერთ აზრს, რომ ღვთივმოვლენილი არ შეიძლება იყოს არც მთავრობა, არც თითოეული პიროვნება, ბოლოსდაბოლოს, საჭიროა ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენის გათვალისწინება: აუცილებელია პიროვნების თავისუფლება, ქმედების თავისუფლება. პასუხისმგებლობა ყველამ უნდა იგრძნოს. ჩვენი ბლოკი ყველაფერს იღონებს, რათა ეს პრინციპები დაამკვიდროს, თუმცა, უბინაოდ ფაქტიურად არაფორმალების მდგომარეობაში ვიმყოფებით.

— უახლოეს მომავალში რას ელით...

— კარგს ვერაფერს. ეკონომიკური კატასტროფა კარს არის მომდგარი. ხელისუფლების მხრიდან არაფერი ხდება მისი თავიდან აცილებისათვის. ეს ნებსით ხდება თუ უნებლიეთ, უახლოესი მომავალი გვიჩვენებს.

— დასასრულ, რაში ხედავთ გამოსავალს?

— მიმაჩნია (რა თქმა უნდა, ამგვარ ნათქვამს ცხარე კამათი მოჰყვება), რომ ხელისუფლებაში მოსულმა პოლიტიკურმა ბლოკმა თავი ვერ გაართვა საქართველოში არსებულ პრობლემებს. გამოსავალი ერთია — ხელისუფლებაში ახალი ძალები უნდა მოვიდნენ.

ესაუბრა ლელა კოღალაშვილი

ჩემი საიდუმლო ერთია...

ბატონი ზურაბ შენგელია 70 წელს გადაცილებული კაცი გახლავთ, ვინც მას პირადად გაეცნობა, დაუჯერებლად მოეჩვენება მისი ასაკი, იმდენად დიდი ენერგიითა და სიჯანსაღითაა იგი გამორჩეული.

ბატონი ზურაბი მოუცლელი კაცი ბრძანდება, მის ბინაზე მიმსვლელ-მომსვლელი არ ილევა. მიუხედავად ამისა, ზაფხულობით იგი ახერხებს სახლიდან გასვლას და მინდიასავით დაბიჯებს ბუნებაში, რათა ის ბალახი თუ ყვავილი იპოვოს, რომლის გრძნეული ძალაც მხოლოდ ბატონმა ზურაბ შენგელიამ იცის და რომელიც ავადმყოფისათვის მალამოდ შეიძლება გამოდგეს. ასე რომ, გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, ჩვენს გვერდით ცხოვრობს ვაჟას სამყაროდან გადმოსული კაცი.

ამიტომაც ვთხოვეთ ბატონ ზურაბს უფრო ახლოს გაეცნო თავი ჩვენი გაზეთის მკითხველისათვის.

სოფელ კულაშში დავიბადე. ძალიან ადრე დავობლდი და ბებია მზრდიდა; მაჩვევდა შრომას, ბუნებისა და ადამიანების სიყვარულს.

ბავშობიდანვე შემეძლო ყველა იმ საქმის კეთება, რასაც ვაჟკაცები აკეთებდნენ: ვხნავდი, ვბარავდი, ვთოხნიდი, დამქონდა საფქვავი წისქვილზე, დავდიოდი ტყეში, ვმწყემსავდი საქონელს...

მაგრამ ისე ნუ გაიგებთ, თითქოს მხოლოდ მე ვიყავი ასეთი საქმიანი. არა, ასე შრომობდა მაშინ ყველა, დიდი თუ პატარა, მოხუცი და ახალგაზრდა. მაშინ შრომა არავის ეთაკილებოდა...

ბებიაჩემს ძალიან სურდა, რომ მე ექიმი გავმხდარიყავი, ვინაიდან იმ დროს ექიმი სანთლით საძებარი იყო. მე კი ინჟინრობაზე ვოცნებობდი...

იმხანად ხალხურ ექიმებს ბრძოლა გამოუცხადეს და საფერშლო სასწავლებლების გახსნა იწყეს. ბებიამ გაიგო თუ არა ეს ამბავი, შვიდწლედის დამთავრებისთანავე თბილისში, ასეთ სასწავლებელში (ტექნიკუმში) შემიყვანა.

ტექნიკუმის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ გამანაწილეს რკინიგზის საავადმყოფოს ყელ-ყურ-ცხვირის განყოფილებაში, სადაც სამი წელიწადი ვიმუშავე გერმანიიდან ახლად ჩამოსულ პრივატ-დოცენტ დავით თევზაძესთან.

მაგრამ ბუნების სიყვარულმა მაიძულა მიმეტოვებინა კლინიკა და უნივერსიტეტის ბიოლოგიის ფაკულტეტზე გამეგრძელებინა სწავლა. უნივერსიტეტში ბეჯითად ვსწავლობდი, რის გამოც სტუდენტობის დროსვე შემომთავაზეს ბოტანიკის კათედრაზე მუშაობა.

აქ ჩემით დაინტერესდა ბატონი ნიკო კეცხოველი. როცა მან შეიტყო, რომ ფერშლის განათლება მქონდა, მირჩია სამკურნალო მცენარეებზე მემუშავა. სიამოვნებით დავეთანხმე.

სხვადასხვა დროს შევაგროვე საქართველოს მთასა და ბარში გავრცელებული სამკურნალო მცენარეები და დავიცავი დისერტაცია მათი სამკურნალო თვისებების შესახებ. მოგვიანებით კი ხელი მივყავი ადამიანების წამლობას სამკურნალო მცენარეებით...

ხშირად მეკითხებიან: გაქვთ თუ არა რაიმე საიდუმლო, როდესაც ადამიანებს მკურნალობთ? ჩემი საიდუმლო მხოლოდ ერთია — არ ვავნო ბუნებას და ადამიანებს. ეს არის ჩემი პრინციპიც. ამ პრინციპისათვის არასოდეს მიღალატია! ბუნებას დიდი სიყვარულით უნდა მოეპყრობა. ყოველი ადამიანი ისე უნდა გიყვარდეს, როგორც შენი ახლობელი.

მე ასე მგონია: მხოლოდ ბუნებისა და ადამიანის სიყვარული იხსნის ქვეყანას.

გამოხმაურება

ანგარიშსწორება ერის სახელით

კარგა ხანია, რაც მიტინგებსა და პრესაში აშკარად გამოიკვეთა ინტელიგენციის ლანძღვა-გინების ტენდენცია. „დამპალი ინტელიგენცია“, „ქაობი“ და ა. შ. — აი, სიტყვები, რითაც საზოგადოების ამ ნაწილს „ამკობდნენ“. თითქოს ჩვენს დაავადებულ საზოგადოებაში იყოს სხვა სოციალური ფენა, რომელსაც ინტელექტუალური და მორალური უფლება ჰქონდეს კრიტიკულად განწყოს ინტელიგენციისადმი. პარადოქსულია, რომ მუშები და გლეხები ამგვარი კრიტიკისაგან შორს დგანან. ამ მხრივ გაჩუმებულია ბიუროკრატიაც, რომელსაც ვინმესადმი ან რამესადმი კრიტიკული მიმართების საფუძველი არ გააჩნია. [მაშ ვინ, რომელი სოციალური ჯგუფი თუ ფენა აქტიურობს ინტელიგენციის კრიტიკისას? იგივე ინტელიგენციის ნაწილი, რომლის უმრავლესობა შემოქმედებითი და ზნეობრივი თვალსაზრისით სრულიადაც არ გამოირჩევა. ბევრმა მათგანმა საკმაოდ სოლიდურ ასაკს მიაღწია, [მაგრამ დღემდე, ვიმეორებთ, დიდი ვერაფერი არ უკეთებია ერისათვის. ერთი სიტყვით, დღევანდელ საქართველოში ადგილი აქვს ერთ, მრავალთა შორის სამწუხარო მოვლენასაც — ინტელიგენციის გათიშვას ორ, ერთმანეთისადმი მტრულად დაპირისპირებულ მხარედ. სანამ ერთი მხარე ასე კრიტიკულად განეწყობოდა მეორისადმი, კარგი იქნებოდა მის პირველს თვითკრიტიკულად შეეხედა თავისი თავისადმი, რამენაირად გაესიგრძეგანებინა თუ რას წარმოადგენს იგი სინამდვილეში, დაფიქრებულიყო, აქვს თუ არა უფლება ესაიას ან სავონაროლას პოზით ჰკიცხოს (ასწავლოს მეორე ნაწილს, სამწუხაროდ, დღემდე ამგვარ თვითკრიტიკულობას ინტელიგენციის „კრიტიკულ“ ნაწილში ვერ ვხვდებით.

ქართველი საზოგადოებრიობა ხშირად ყოფილა მოწმე ინტელიგენციის ცალკეული წარმომადგენლების განქიქებისა. საბჭოთა რეჟიმის პირობებში ესენი მართლაც მიდიოდნენ ამა თუ იმ კომპრომისზე, რის ფართო ფონით წარმოჩენასაც ასე თავგამოდებით ცდილობენ მათი კრიტიკოსები. მაგრამ სანამ ამა თუ იმ ცნობილი პიროვნებისადმი კრიტიკულად განვეწყობოდეთ, მხოლოდ თითო-ოროლა ფაქტს კი არ უნდა დავეჯეროთ, არამედ უნდა ვიცოდეთ მათი მთელი საქმიანობა, მისი ავ-კარგი. მეორეც, კარგი იქნებოდა ასეთივე კრიტიკული პათოსი გამოემჟღავნებინა მეორე მხარეს თავის მიმართაც. ერთ-ერთი მსგავსი გამოხდომა ვიხილეთ ფილოსოფიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ზურაბ გაგნიძის წერილში „ერი ნების გარეშე?“, რომელიც მიზნად ისახავს ბატონ ნიკო ჭავჭავაძის კრიტიკას, გაბიაბრუებას საზოგადოების თვალში.

ბ-ნი ნიკო ჭავჭავაძე უკვე მეოთხედი საუკუნეა ფილოსოფიის ინსტიტუტის დირექტორია. მისი თაოსნობით ინსტიტუტში განვითარდა ესთეტიკა, ანთროპოლოგია (ფილოსოფიური), რაც, ცხადია, (საბჭოთა რეჟიმს სულაც არ აწყობდა. საქმეში ოდნავ მაინც ჩახედულმა ადამიანებმა მშვენივრად უწყიან, თუ რა დაბრკოლებების გადალახვა მოუხდა ამ გზაზე აღნიშნულ ინსტიტუტს და პირველ რიგში მის დირექტორს. კერძოდ, რამდენი სიძნელე სჭირდებოდა განსვენებული ბრწყინვალე ფილოსოფოსისა და მოაზროვნის ზურაბ კაკაბაძის ნაშრომების გამოცემასა და დაცვას შინაური თუ (საკავშირო კრიტიკოსებისაგან. თვითონ ბ-ნ ნიკოს ეკუთვნის საკმაოდ ორიგინალური ნაშრომები ესთეტიკასა და აქსიოლოგიაში. საოცარია, შეიძლება ბ-ნ ნიკო ჭავჭავაძის მოღვაწეობას (და ყოველივე ეს მხედველობის არის გარეშე დატოვო. შესაძლოა, (თავისი ცხოვრების გზაზე ეს უკანასკნელი რაღაც კომპრომისზეც წავიდა, მაგრამ სხვანაირად ეს ხომ წარმოუდგენელი იყო. ყოველივე ეს, ასე ვთქვათ, ბ-ნ ნიკო ჭავჭავაძის ანკეტური მონაცემების თაობაზე. ახლა ვიტყვით კრიტიკული სტატიის ავტორის, ზურაბ გაგნიძის შესახებ.

დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ დღემდე რაიმე სერიოზული ნაშრომი (თუნდაც სტატიის სახით) მას არ შეუქმნია. ორი წლის წინათ ზ. გაგნიძემ გამოაქვეყნა ახიოლე ავერდის მოცულობის ნაშრომი (თავისი საკანდიდატო დისერტაცია) „პიროვნების თავისუფლება და ადამიანის მოთხოვნილებები გარდაქმნის პროცესში“, რომელიც, მთელი ობიექტურობით უნდა ითქვას, არაფერს არ იძლევა ქართული ფილოსოფიური აზროვნებისათვის და წარმოადგენს ოდენ წუაღწუალა საბჭოური იდეოლოგიის ჩარჩოებში დაწერილ წიგნს. მასში უხვადაა გამოყენებული ვ. ი. ლენინის ნაშრომები, სკკპ 27-ე ყრილობის მასალები, სკკპ ცკ-ის პლენუმის მასალები, მ. ს. გორბაჩოვის წიგნი. ავტორი ხშირად ხმარობს სიტყვებს: „დაჩქარება“, „გარდაქმნა“, „სოციალისტური პიროვნება“, „სოციალისტური მოთხოვნილებები“, „დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუცია“, „კომუნიზმი“, „სოციალისტური დემოკრატია“, „კომუნისტური მოთხოვნილებები“, „კომუნისტური ცხოვრების წესი“ და ა. შ. აღსანიშნავია, რომ ზ. გაგნიძე უცხო ენათა ინსტიტუტში ასწავლიდა მეცნიერულ კომუნიზმს. იყო კომკავშირთან არსებული რაღაც დაწესებულების პრეზიდენტი. მეტიც, იგი კომუნისტურ პარტიაში შევიდა (კანდიდატი გახდა...) 9 აპრილის შემდგომ, 1989 წლის 26 აპრილს, ხოლო იქიდან გამოვიდა მომდევნო წლის 6 მაისს, როცა საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ საქართველოში კომპარტიის საქმე უკვე განწირული იყო. და, აი, ასეთი პიროვნება ბედავს ბ-ნ ნიკო ჭავჭავაძის ტოტალურ კრიტიკას, უკიჟინებს მას კომპრომისების თაობაზე!

ზ. გაგნიძის დიდი წყრომა გამოუწვევია ბ-ნ ნიკო ჭავჭავაძის ინტერვიუს, რომელიც ამა წლის 24 აპრილს გადმოიცა რადიოსადგურ „თავისუფლებით“. თუ წინასწარ აკვიატებული აზრებით . არ განვიმსჯელებით, ადვილად დავინახავთ, რომ აღნიშნულ ინტერვიუში არაფერი თქმულა ისეთი, რაც ბ-ნ ნიკოს ანტიქართულ გამოხდომად ჩაეთვლებოდა. იგი ლაპარაკობს ობიექტურ სინამდვილეებზე, როგორც საბჭოთა კავშირის, ისე საქართველოს სახით. ეს სინამდვილეები, სტრუქტურები ხშირ შემთხვევაში განმსაზღვრელნი არიან იმ გადაწყვეტილებებისა, რასაც საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლება იღებს. განა შეიძლება კაცს შეესიტყვო როცა ამბობს: „საზოგადოებას ადამიანები კი არ მართავენ, არამედ სტრუქტურები. შეუძლებელია საქართველოში მიმდინარე ამბებზე მსჯელობა მთელი იმ კონტექსტის გაუთვალისწინებლად, რაც კავშირში ხდება“. საკუთრივ საქართველოს ეკონომიკის მიმართ ეს აზრი, როგორც ჩანს, ჩვენმა ამჟამინდელმა ხელისუფლებამ (ფართო აზრით) უკვე გაიცნობიერა. ქართველებსა და ე. წ. სამხრეთელ ოსებს შორის წარმოქმნილ დაძაბულობასა და ანტაგონიზმში დიდი როლი ითამაშეს ფაქტორებმა, რომლებიც ადამიანთა უშუალო ნებასა და ნებისყოფაზე არ იყო დამოკიდებული. თუ ამ შემთხვევაში ვინმეს ეხამუშება სიტყვა „ბარბაროსობა“, მით უმეტეს, სრული უაზრობა იქნება „ცივილიზებულობის“ ხმარება. ჩვენი საზოგადოების ერთ ნაწილში გაბატონებული განწყობილების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, აღმაშფოთებელი უნდა იყოს ინტერვიუერის განცხადება ქართველობის მისამართით: „უმრავლესობას საერთოდ არა აქვს არავითარი ნება. ისინი გარემოებათა მსხვერპლნი არიან“. ამ სიტყვების გამო დიდად აღშფოთებული ჩანს ზ. გაგნიძეც. მოდით, შევეშვათ ურა-პატრიოტობას და ჩვენს ხალხს, როგორც მთლიანობას, რეალისტურად შევხედოთ. ამ შემთხვევაში ადვილად დავინახავთ ქართველობის დიდი ნაწილის უნებისყოფობასა და უნიათობას. თითქმის ორსაუკუნოვანი ეროვნული მონობის მიზეზი ალბათ სხვანაირად არც შეიძლებოდა ყოფილიყო. ზ. გაგნიძე და სხვები ძალზე აჭარბებენ, როცა მთელ ქართველობას ერთ მუჭად შეკრულად, ერთი მიზნით გაერთიანებულად წარმოიდგენენ ხოლმე. შევახსენებთ თუნდაც ერთ ასეთ ფაქტს: საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული დემოგრაფიისა და სოციოლოგიის ინსტიტუტის სოციოლოგიური გამოკვლევის მიხედვით (გამოკითხული კი იყო საქართველოს 15 რეგიონის 1708 წარმომადგენელი) კითხვაზე, თუ რა პრობლემის გადაჭრას მოელიან ამომრჩევლები არჩეული პრეზიდენტისაგან, გამოკითხულთა 49%-მა აღნიშნა სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრა და ხალხის ცხოვრების დონის გაუმჯობესება, მხოლოდ 22,7%-მა მიუთითა საქართველოს რეალური დამოუკიდებლობის მიღწევა (იხ. „საქართველოს რესპუბლიკა“, 13 ივნისი, 1991 წ.). თუ ნებისყოფაზე ვლაპარაკობთ, ამ მხრივ სასურველ ვითარებამდე ჯერ კიდევ შორსაა.

საერთოდ, სანამ სუბიექტის როლსა და მნიშვნელობაზე ვილაპარაკებდეთ, შესაბამისად ერსა და მის ნებაზე, მანამდე კარგად უნდა გავაცნობიეროთ შესაბამისი ობიექტური სინამდვილე. ამას კი სერიოზული იდეოლოგები სჭირდება და არა შემთხვევითი პიროვნებანი.

ბ-ნ ნიკოს მისამართით ავტორი ხმარობს გამოთქმებს: „კოსმოპოლიტური, იმპერიული აზროვნება“, „აშკარა შოვინიზმი“, „იმპერიული სულისკვეთება“, „აზროვნების იმპერიული არხი“, „უცხო, მტრული ძალების დანამატი“ და ა. შ. თურმე ბ-ნი ნიკო ყოფილა პატარა დიქტატორი, როგორც ფილოსოფიის ინსტიტუტის მბრძანებელი“, „ქართული ფილოსოფიის მონოპოლიზატორი“, უხშობს ქართველ ახალგაზრდობას გზას ფილოსოფიის ინსტიტუტში. ყოველივე ეს უხეშ ცილისწამებას წარმოადგენს და გათვლილია უბირ აუდიტორიაზე. მათ უარსაყოფად არც ღირს შეჩერება.

ზ. გაგნიძე აღნიშნულ სტატიაში და სხვაგანაც ხშირად ლაპარაკობს ქართული ფილოსოფიის, ეროვნული იდეოლოგიის, ისტორიოგრაფიის და პოლიტოლოგიის მკვეთრი, რადიკალური განახლების საჭიროებაზე, მაგრამ ეს ყველაფერი ხომ ცარიელი ფრაზებია. ზ. გაგნიძე აშკარად არაა ის პიროვნება, რომელსაც ინტელექტუალური უფლება აქვს ამგვარი ამოცანების დასმისა. ვეჭვობთ, რომ, თუნდაც მომავალში იქონიოს მან ეს უფლება. აქაც ჩვეულებრივ მოვლენასთან გვაქვს საქმე: უნიჭო, ხელმოცარული პიროვნებანი ფართო აუდიტორიის წინაშე გამოსვლისას თავს სერიოზულ მოაზროვნეებად და შემოქმედად წარმოადგენენ ხოლმე და, ჩვენდა სამწუხაროდ, ბევრს სჯერა მათი.

ზ. გაგნიძე გადასწვდა ე. წ. ორდენოსან „ინტელიგენციასაც“ საერთოდ, როგორც ასეთს. მაგრამ მოვაგონებდით მის ზოგიერთ წარმომადგენელს: ივ. ჯავახიშვილი, ა. შანიძე, გ. ტაბიძე, ნ. მუსხელიშვილი, კ. გამსახურდია, ი. ბერიტაშვილი, ი. ვეკუა, ნ. ბერძენიშვილი, ს. ჯანაშია, გ. ლეონიძე, ს. ჩიქოვანი და სხვები და სხვები. თანაც ბევრ მათგანს ესა თუ ის ორდენი ორგზის, სამგზის და მეტგზისაც ჰქონდა მიღებული. ასე რომ, ზ. გაგნიძეს ამ შემთხვევაშიც დიდი სიფრთხილე მართებდა.

დასასრულს, დავძენთ, რომ ზ. გაგნიძის გამოხდომა ბ-ნ ნიკო ჭავჭავაძის მიმართ თავისთავად ალებული, არც იმსახურებდა გამოხმაურებას, მაგრამ რადგანაც იგი ჩვენი დღევანდელი „საზოგადო ჭირია“ (ილია), ამიტომ საჭიროდ ვცანით უპასუხოდ არ დაგვეტოვებინა. თუ გვინდა, რომ საქართველოში ნორმალური საზოგადოება შევქმნათ, ჩვენ მრავალთა შორის სათანადოდ უნდა გავიცნობიეროთ აღნიშნული სახის „ჭირი“ და ვიბრძოლოთ მის აღსაკვეთად.

გურამ ყორანაშვილი

ჩეხოევის ბოროტი ზრახვანი

ამას წინათ გაზეთ „მეგაპოლის-ესპრესში“ გამოქვეყნდა ინტერვიუ საბჭოეთის შავბნელი ძალების ერთ-ერთ ლიდერთან, ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ყოფილ თავკაცთან, ანატოლი ჩეხოევთან, რომელიც ჩვენივე არჩევნებით წამოსკუპდა საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის სავარძელში და დღეს ამ პარლამენტის დეპუტატთა ყველაზე რეაქციული ჯგუფის „სოიუზის“ თანათავმჯდომარედ მოგვევლინა. რომელიც მის თანამოაზრეებთან ერთად მოითხოვს ქვეყანაში საგანგებო მდგომარეობის შემოღებას, პოლიტიკური პარტიების (რა თქმა უნდა, გარდა სკკპ-სი), გაფიცვების, მიტინგების, დემონსტრაციების აკრძალვას, პრესის, ტელევიზიის შეზღუდვას.

აი, რას ამბობს იგი: „... ზოგიერთებს საგანგებო მდგომარეობა ისე წარმოუდგენიათ, თითქოს ჩვენ გვინდა ქვეყანა გადავაქციოთ საკონცენტრაციო ბანაკად, ან სამხედრო ყაზარმად. ლაპარაკია მხოლოდ წესრიგის დამყარებაზე. დავამყაროთ ძირო საშემსრულებლო დისციპლინა ქვევიდან ზევით — აი, ყველაფერი, რასაც ჩვენ ვთხოულობთ. უპირველესად, რა თქმა უნდა, რესპუბლიკების საკანონმდებლო აქტები უნდა მოვიყვანოთ საკავშირო კონსტიტუციასა და კანონებთან შესაბამისობაში. აქ სჭირდება მტკიცე ხელი. თუ რესპუბლიკათა უმაღლესი საბჭოები არ დაექვემდებარებიან საკავშირო მოთხოვნებს, მაშინ ისინი დათხოვნილი უნდა იქნენ და ახალი შემადგენლობის არჩევამდე რესპუბლიკის პრეზიდენტმა უნდა მართოს...“

ვიდავთ, რა სურს ანატოლი ჩეხოევს? ხალხის კეთილისმსურველის ნიღაბს ამოფარებული ჩეხოევი და მისი ამფსონები ცდილობენ, წაგვართვან ყოველივე ის, რასაც მივაღწიეთ ამ ბოლო ხანებში. მათთვის მიუღებელია დამოუკიდებელი რესპუბლიკების იდეაც კი, მათ შეგნებაში არსებობს მხოლოდ „ერთიანი, ძლიერი“ საბჭოთა კავშირი, იმპერია, „держава“ და ამ „ბოროტების იმპერიის“ შესანარჩუნებლად ისინი ყველაფერზე წავლენ, არავის და არაფერს შეეპუებიან. ამაში გვარწმუნებს მისი შემდეგი სიტყვები:

„... იცით, მე ახლა გეტყვით: დღეს ჩვენი საზოგადოება ავადაა, მძიმედ ავად. საჭიროა სასწრაფო ჩარევა, გნებავთ ქირურგიულიც. ქირურგიული ოპერაცია კი ტკივილის გარეშე არ კეთდება... იქნება დიდი ტკივილი, მაგრამ უმისოდ ქვეყანა ვერ გამოჯანმრთელდება. ასე, რომ მოდით, სიმართლეს შევხედოთ თვალებში. ყოველ სახელმწიფოს აქვს სტრუქტურები, რომლებიც ვალდებულნი არიან იზრუნონ მის უშიშროებაზე. არის შინაგან საქმეთა სამინისტრო, არის არმია. დიახ, არმიაც შეიძლება ჩავრთოთ საქმეში, სამხედრო წესდებაში კიდეც წერია: „ქვეყნის მთლიანობის დაცვა...“

რატომ იცავს ჩეხოევი ასე თავგამოდებით საბჭოთა იმპერიას? მართლაც ისეთი ღრმად მორწმუნე „იმპერისტია“, როგორც ამ ინტერვიუდან ჩანს? თუ სხვა რამ მიზნები ამოძრავებს? რა თქმა უნდა, ჩეხოევის ამ თავგამოდებას თავისი ქვენა მიზნები უდევს სარჩულად — ეს არაა ძნელი გამოსაცნობი — დიქტატურის აღდგენით რესპუბლიკებს ისევ იმპერიის ტომარაში უკრავენ თავს და ამ ტომარაში მერე როგორც უნდათ, ისე მოურევენ ხელს — უნდათ აღადგენენ ე. წ. სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქს და იქ ჩეხოევს წამოსკუპებენ თავკაცად, უნდათ „ორივე ოსეთს“ გააერთიანებენ და ისევ ჩეხოევს დააბრძანებენ თავში.

ისე, თუ დასჭირდათ, ძველი ყოფის რესტავრატორები, იცოცხლეთ, ჩვენშიაც ბლომად მოიძებნებიან, რომლებიც ახლა ეროვნული ნიღბით ინიღბებიან და სანგრებიდან გაფაციცებით ელოდებიან მოვლენათა განვითარებას.

მაგრამ, მადლობა ღმერთს, ხალხი საბოლოოდ გამოფხიზლდა კომუნისტური ბურანისაგან და დღეს არათუ საქართველოში, არამედ ბოლშევიკების სამშობლოში — რუსეთშიც კი არ სწამთ მათი. თუმცა, ჩეხოევი კი სხვაგვარად მსჯელობს: „...ადამიანთა უმრავლესობა, დარწმუნებული ვარ, გაგებით შეხვდება საგანგებო ღონისძიებათა აუცილებლობას. გახსოვთ, ხალხი როგორ დაფაცურდა, როგორ ამუშავდა ანდროპოვის ხელისუფლების სათავეში მოსვლისთანავე? ხალხს ყველაფერი კარგად ესმის. ვინც ვერ გაიგებს... რას იზამ, ვთქვათ პირდაპირ: მოგვიწევს დაპატიმრებებიც. ამის არ უნდა შევეშინდეს, თუ რაღაცა პატარა ჯგუფები პოლიტიკანებისა უბიძგებს უზარმაზარ კოლექტივებს გაფიცვებისაკენ, დაუმორჩილებლობისაკენ — რას გვირჩევთ, რა ვუქნათ მათ? კიდევ ერთხელ ვამბობ: არ უნდა შეგვეშინდეს არაპოპულარული ზომებისა!“

კორესპონდენტი: „როცა იცი, რომ არ დაგიჯერებენ, არ შეგეშინდება. მაგრამ მე დარწმუნებული არ ვარ, რომ არც ისე ადვილი იქნება, ვთქვათ, ელცინის, გამსახურდიას, ნაზარბაევის, ტერ-პეტროსიანის და სხვა განდგომილთა აყვანა. არ გაშინებთ შესაძლო „დაპატიმრებათა კამპანიის“ მასშტაბურობა?

ჩეხოევი: „მე არ ვასახელებ კონკრეტულ პირებს... ისე ჩანს, თითქოს ეს ადამიანები ძალიან ბევრნი არიან, მაგრამ ეს მხოლოდ გეჩვენება. მე ვმუშაობდი საოლქო კომიტეტის პირველ მდივნად, პირადად მომიხდა შეჯახება გაფიცვებთან და ვიცი, რომ ორგანიზატორები არიან ძალზე მცირე ჯგუფი ადამიანებისა. როცა ისინი დაინახავენ, რომ შეიძლება ხელი ჩაავლონ, მერწმუნეთ, უმალ გონს მოეგებიან“.

მართლაც რომ პარადოქსულია ის ფაქტი, რომ იმპერიის მიერ დამონებული და დაჩაგრული ხალხის გაბრიყვებული შვილი ასე თავგადაკლულად იბრძვის ამ იმპერიის გადასარჩენად. თუმცა თავისი ხალხის მიერ კრემლში „აკრედიტებულ“ ჩეხოევს პირადული მიზნები უფრო ამოძრავებს.

ერთი კი ცხადია: „სოიუზი“ და მათი თანამებრძოლები სრულიად სერიოზულად ფიქრობენ ძალაუფლების ხელში ჩაგდებას. ისიც ცხადია, რომ არმია, სუკ-ი, შინაგანი ჯარები მათ დაუჭერს მხარს. ამდენად, დემოკრატიას ემუქრება სრულიად რეალური საფრთხე.

ამიტომაც გვმართებს ჩვენც და ყველა დემოკრატიულ ძალებს საბჭოთა კავშირში ერთად დგომა, რომ საერთო ძალით აღვუდგეთ წინ ამ ბოლშევიკებს, რომელთაც სისხლი სწყურიათ.

სერგო ჯანაშია

გაზეთ „საქართველოს“ რედაქციას

ძვირფასო რედაქცია, თქვენი გაზეთის საშუალებით მინდა დიდი მადლობა გადავუხადო რესპუბლიკურ-ცენტრალური კლინიკური საავადმყოფოს მთავარ ექიმს ა. წიკლაურს, რესპუბლიკურ-ცენტრალური კლინიკური საავადმყოფოს ექიმთა ასოციაციის თავმჯდომარეს მზიური კანანაძეს, მის მოადგილეს რუსუდან კლდიაშვილს, რომელთაც ჩემს უმამოდ დარჩენილ (ქმარი ავარიაში დამეღუპა ექვსი წლის წინ) სამ მცირეწლოვან შვილს და მე 8500 მანეთით დაგვეხმარნენ, როგორც მიწისძვრით ყველაზე უფრო დაზარალებულ ოჯახს — ჩვენი სახლიდან მხოლოდ ერთი კედელიღა დარჩა მიწისძვრის შემდეგ.

ასევე, მინდა დიდი მადლიერებით მოვიხსენიო რეზინო-ტექნიკური და ქიმიური ნაწარმის ქარხნის თანამშრომლები — ლებანიძე, გუჩაშვილი, ზარნაძე, ნადირაშვილი და სხვები, რომლებმაც ოთხი ათასი მანეთი გაიღეს ჩვენთვის.

ნუნუკა შუკაკიძე-ხუთიძე
ქ. საჩხერე, აკაკი წერეთლის ქ. №18

P. S რედაქციაც თავის მხრივ მადლობას სწირავს ზემოჩამოთვლილ პირებს კეთილმოქმედებისა და მოყვასის თანადგომისათვის.

ღია წერილი გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქტორს ბ-ნ მამუკა ფაჩუაშვილს

მე დავიბადე და გავიზარდე საინგილოში, ამიტომ იქ მიმდინარე მოვლენები ჩემთვის, ასე თუ ისე, ცნობილია. ის კი არა, მეც მიმიღია მონაწილეობა ამ მოვლენებში, დედაჩემიც თითქმის ორმოცი წელია საინგილოში მოღვაწეობს, მასწავლებლად მუშაობს ზაქათალის რაიონის სოფელ ალიაბადში და ამჟამად, ქართულ საქმეს ემსახურება.

რატომღაც ზოგიერთს მიაჩნია, რომ საინგილოდ კახის რაიონი ითვლება, ინგილოებად კი ამ რაიონის მაცხოვრებლები. სულ არ იხსენიება ზაქათალისა და ბელაქანის რაიონების სამი სოფელი, სადაც დღემდე არის შემორჩენილი ქართული სკოლები. ამთავითვე აღვნიშნავ, რომ მე არ მინდა ვინმე დავაკნინო საზოგადოების თვალში, მაგრამ არ შემიძლია არ ვთქვა, რომ სადღეისოდ სწორედ მუსლიმან ინგილოებს უფრო სჭირდებათ მორალური მხარდაჭერა და დახმარება, ვიდრე ქრისტიანებს. ხდება კი პირიქით. აი, სწორედ ამის მაგალითია მოყვანილი თქვენი გაზეთის ა. წ. 25 მაისის ნომერში: „...როცა ვკითხეთ ბ-ნ ნოდარ ნათაძეს, ერთი გვითხარით, თუ ვინ არიან პატრიოტები საინგილოშიო, მან დაასახელა ისეთი ხალხის გვარები, რომელთაც საინგილოში იცნობენ, როგორც პანთურქიზმის მიმდევრებს“ (ხაზგასმა ჩემია, თ. ტ.). მე კი ვიტყოდი, პატრიოტები მხოლოდ ისინი კი არ არიან, ქრისტიანებად რომ ითვლებიან (ლაპარაკია წერილის ხელმომწერთა ინიციატორ ინგილოებზე. საქმით ხომ არც არაფერი გაუკეთებიათ პირადი კეთილდღეობის გარდა), არამედ ისინი, ვინც მთელი შეგნებული ცხოვრების მანძილზე ილტვოდა და ილტვის იმისათვის, რომ საინგილოში ქართული ენა არ მოკვდეს! საერთოდ, არასწორად კი არა, მკრეხელობადაც მიმაჩნია ინგილოების პატრიოტობის ჩვენება რელიგიური ნიშნის მიხედვით!

მე ზაქათალის სკოლა-ინტერნატში ვსწავლობდი ქართულ სექტორზე (უკვე დახურულია). კლასელები მყავს, მუსლიმანი ინგილოებიც (ალიაბადიდან, მოსულიდან და ითითალიდან) და ქრისტიანებიც კახის რაიონიდან. ბავშვობიდანვე ერთმანეთში კინკლაობდნენ, შენ თათარი ხარ, მე ქართველი, იმიტომ რომ, ქრისტიანი ვარო. ასეთ მცდარ შეხედულებას რომ ჩაუნერგავს ბავშვს უფროსი, ვინც არ უნდა იყოს იგი, მეტი რომ არა ვთქვათ, უვიცია და ეს უვიცობა მართლაც რომ მტრის წისქვილზე ასხამს წყალს (სწორედ ეს არის პრინციპი „გათიშე და იბატონე!“, რომელიც ხელს აძლევს იქაურ ხელისუფლებას!).

მე მინდა მივმართო ამ „წერილების“ ავტორებს, რომელთაგან არც ერთს არ ვიცნობ, როგორც საინგილოს პატრიოტს, თუ გაუკეთებიათ რამე იმისათვის, რომ შეეჩერებინათ მუსლიმან ინგილოთა შევიწროება და მათი ასიმილაციის მცდელობა ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ? შევიწროების მეთოდები კი დარწმუნებული ვარ, მართლაც კარგად მოეხსენებათ! ამ ბოლო დროს აზერბაიჯანის ხელისუფლებამ მიიღო „კანონი“ იმის შესახებ, რომ ზაქათალის, კახის და ბელაქანის რაიონების მაცხოვრებლებს სურვილისამებრ შეეძლოთ პასპორტში ეროვნებად ჩაეწერათ „ქართველი“, ან — „აზერბაიჯანელი“ (!) და თუ აღმოჩნდებოდა ინგილოებში ისეთი, ვინც ქართველად არ ჩაეწერებოდა, მას უყოყმანოდ უწყობდნენ ხელს, რომ უკონკურსოდ, ან სულაც უგამოცდოდ ჩარიცხულიყო ბაქოს, ან სხვა ქალაქების უმაღლეს სასწავლებლებში აზერბაიჯანულ და რუსულ სექტორებზე. აი, ამ გზით იდევნება ახლა საინგილოდან ქართული ენა და ეს ხდება დღეს, როდესაც საქართველოში ასეთი აჟიოტაჟია ეროვნული სულის აღორძინების თაობაზე. საქართველოს დღევანდელ ხელისუფლებას განვლილი 7 თვის განმავლობაში არავითარი კონტრზომები არ მიუღია, რომ რამენაირად შეეჩერებინა აზერბაიჯანის ხელისუფალთა მიერ ამ მზაკვრული ჩანაფიქრის განხორციელება. უფრო მეტიც: ქ-ნი თამო ტოროშელიძე (დედაჩემია), ბ-ნი ნუგზარ ხიდეშელი (საქართველოს სახალხო ფრონტის დარბაზის წევრი) და მე, ჯერ კიდევ მრავალპარტიული პარლამენტის არჩევნებამდე, აუდიენციით ვიყავით ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთ ლიდერთან, მოვუყევით ზემოთ აღნიშნულ უმსგავსობებზე. პასუხი თავზარდამცემად ცივი იყო: „ისინი (მუსლიმანი ინგილოები, თ. ტ.) თათრები არიან და მე მათ ფეხრაფერს ვუშველი!“.

რით ვერ გაიგეთ, ხალხო, რომ მუსლიმანი ინგილოები ისეთივე ქართველები არიან, როგორც ქრისტიანები?! რაში მიუძღვით მათ ბრალი? ნუთუ იმაში, რომ საქართველოს უძველესი წარსულიდან მოყოლებული, ისინი პირველები უშვერდნენ მკერდს ჩვენს მტერს და ამით აძლებდნენ მტრის გამანადგურებელ დარტყმას, იცავდნენ საქართველოს საბოლოოდ განადგურებისაგან?! ჭეშმარიტად; მათ მზეს უნდა ვუფიცულობდეთ, თანაბარწილად ფერეიდნელთა, აჭარელთა და სხვათა და სხვათა!

დღეს საქართველო კალთებჩამოხეულ დროშას ჰგავს: ჩრდილოეთის მიწები (ჯიქეთი) — რუსეთმა წარგვტაცა, აღმოსავლეთით — აზერბაიჯანს გადავულოცეთ (ჰერეთი), სამხრეთი — თურქეთსა და სომხეთს ვაჩუქეთ (ტაო-კლარჯეთი, ლაზეთი, ჯავახეთი) და ყველაფერი ეს დავკარგეთ ქართველის ღალატით! ახლა კი ზურგი ვაქციოთ მუსლიმან ინგილოს, იმისდა მიუხედავად, რომ ქართულად ლაპარაკობენ, ქართულ სკოლაში დადიან, ქართულ გვარებს იბრუნებენ და მხოლოდ მუსლიმანები არიან ჯერჯერობით! ამიტომ არიან თათრები?! სირცხვილი! სირცხვილი, ჩვენ საქართველოში მაცხოვრებელ ქართველებს, რამეთუ სწორედ მათაც, ინგილოებსაც უნდა ვუმადლოდეთ ჩვენს ქართველობას!!!

...მაგრამ ძირითად სათქმელს გადავუხვიე. ბ-ნო რედაქტორო, მხოლოდ იმ მიზნით არ ამიღია ხელში კალამი, რომ გაგცნობოთ ჩემი შეხედულება ქრისტიან და მუსლიმან ინგილოთა შესახებ.

აღნიშნულ „წერილებში“, რომელსაც დემაგოგიის სუნი ასდის ყველაზე დიდი სიბილწე (სხვას ვერაფერს ვუწოდებ) ბ-ნ ნოდარ ნათაძისათვის მექრთამეობის დაბრალება (!) ჭკვიანი კაცის ნათქვამია: თუ გინდა, რომ მორალურად გაანადგურო კაცი, დააბრალე ის, რასაც თვითონ მთელი ცხოვრება ებრძვისო. ამ სიბინძურეს ბატონი ნოდარი კი არა, არავინ არ ელოდა. ღმერთი აღარ არის? ასეთი უხამსობა გაგონილა? თქვენ, ბატონო მამუკა, თქვენ როგორღა დაადეთ ვიზა ამ ყიამყრალებით სავსე პასკვილს?! თქვენ ხომ პირადად იცნობთ ბატონ ნოდარს? ეს არის ჟურნალისტური ეთიკა? რას ერჩით, რა დაგიშავათ, რომელს შეეცილეთ რამეში? მაგიერ უნდით მადლობა კაცს, რომელმაც მთელი შეგნებული ცხოვრება საქართველოს სიყვარულს [illegible]

ჩვენ ყველამ ვიცით, რისთვისაც დაიბეჭდა ეს შეთითხნილი მასალა წინასაარჩევნო კამპანიის ბოლო დღეს. მიზანი ერთი იყო: ბატონი ნოდარისათვის რაც შეიძლება ნაკლებ ამომრჩეველს მიეცა ხმა! თორემ არჩევნებში რომ ბ-ნი ზვიად გამსახურდია გაიმარჯვებდა, ეს ხომ ყველა ჩვენგანისათვის იმთავითვე იყო ნათელი!

დასასრულ, ერთხელაც ვიტყვი: დიდ მკრეხელობად მიმაჩნია თქვენი გაზეთის იმავე 25 მაისით დათარიღებულ ნომერში ბატონ ნოდარ ნათაძის ბიოგრაფიის მოთავსება. მოკლედ, თქვენი ეს ცინიზმი ყოველგვარ საზღვარს სცილდება. მეორე გვერდი გაზეთისა ავსეა ბატონი ნოდარისადმი გადმონთხეული ლანძღვა-გინებითა და ცილისწამებით, თანაც პოსტ სკრიპტუმად დასძენთ, რომ „ამ მკაცრი პუბლიკაციების გამოუქვეყნებლობა გამოსავალი არ იქნებოდაო“, ბოლო მეოთხე გვერდზე, რუბრიკით — „პრეზიდენტობის „კანდიდატები“ (მადლობა ღმერთს, რომ „კანდიდატების“ ნაცვლად „მაძიებლები“ არ ჩასვით), გამოსახენ ადგილზე ბეჭდავთ ბატონ ნოდარ ნათაძის ბიოგრაფიას!

ბატონ ნოდარის დისკრედიტაცია — თანაც ვისი ხელით მავე ინგილოებისა, ვისი ჭირ-ვარამიც ასე გათავისებული ჰქონდა და აქვს ბატონ ნოდარს! კაენიც კი ვერ მოიფიქრებდა მსგავს ვერაგობას! მომენტიც შესაფერისი შეურჩიეთ: — წინასაარჩევნო კამპანიის ბოლო დღე, რათა არავის მოესწრო არც პრესაში, არც რადიო-ტელევიზიით გამოსვლა ბატონ ნოდარის პრესტიჟის დასაცავად. თქვენ იმასაც კი არ გაუწიეთ ანგარიში, რომ ბატონმა ნოდარმა, ზუსტად წინადღეს, ამ პასკვილების გაზეთში დაბეჭდვამდე, დედა გააცილა უკანასკნელ გზაზე. ყოჩაღ, ქართველებო!

თამაზ ტოროშელიძე

თავისუფალი, ჯანსაღი ეკონომიკა თუ ჩამორჩენილობა და კორუფცია?

ექსპერტები დიდი ხანია დაობენ პოლიტიკაა ეკონომიკის განმაპირობებელი თუ პირიქით. ამ დავის გადაჭრის პრეტენზია არა გვაქვს, მაგრამ ის კი უნდა ითქვას, რომ პოლიტიკა და ეკონომიკა მჭიდროდ არიან გადაჯაჭვული ერთმანეთთან და რომელიმე მათგანის იგნორირება ყოველი ქვეყნისათვის უბედურების მომტანია. დასტურად გამოდგება ბოლშევიკების რევოლუციამდელი და რევოლუციის დროინდელი შეხედულებები, რომ მათი აზრით მთავარია პოლიტიკური ძალაუფლების ხელში აღება, ხოლო ეკონომიკას მერე ადვილად მოუვლიდნენ, აქედან გამომდინარე უტოპიური დაპირებებით დღესაც ხშირად მომისმენია მავანისა და მავანისაგან, „რომ ეხლა ეკონომიკისთვის ვის სცალია, მთავარია პოლიტიკური წარმატებების მიღწევა, ხოლო ეკონომიკის გაჯანსაღება შემდეგ გახდება შესაძლებელი“. ჩემი აზრით, რბილად რომ ვთქვათ, ეს დებულება მთლად გამართლებული არაა, თუნდაც იმიტომ, რომ ნასესხებია რევოლუციის დროინდელი ბოლშევიკური პროპაგანდისაგან, რომლის უმთავრესი ლოზუნგი იყო მუშათა კლასის მიერ ძალაუფლების ხელში აღება, ამან საბოლოოდ როგორი კატასტროფული შედეგი გამოიღო, საზოგადოებისათვის კარგადაა ცნობილი.

საყოველთაოდ ნათელია ის უზარმაზარი დისპროპორცია, რაც განვითარებულ, თავისუფალი მწარმოებლობის მქონე ქვეყნებსა (გერმანია, აშშ, იაპონია, ჰოლანდია, ბელგია, სკანდინავიის ქვეყნები და სხვა) და ე. წ. გეგმიური ეკონომიკის (სსრკ, კუბა, ჩრდ. კორეა, ალბანეთი და სხვა) ქვეყნების მოსახლეობის ცხოვრების დონეებს შორისაა, მაგალითად, **საშუალო ხელფასი განვითარებულ ქვეყნებში შეადგენს 2000 დოლარს. სსრკ-ში კი თუნდაც ოფიციალური მონაცემებით 240 მანეთს ანუ 8 დოლარს (240:30=8). გამოდის, რომ ცხოვრების დონე განვითარებულ ქვეყნებში 250-ჯერ (2000:8=250) მაღალია ჩვენსაზე.** ისმის კითხვა, თუ რა ძირითადი მექანიზმებით მიაღწიეს განვითარებულ ქვეყნებში ასეთ მაღალ დონეს? დასმულ კითხვაზე მთელი კატეგორიულობით შეიძლება ვუპასუხოთ, რომ ცხოვრების ასეთ მაღალ დონესა და ეკონომიკურ განვითარებას უპირველეს ყოვლისა (ზოგადად) განაპირობებს **თავისუფალი ადამიანის თავისუფალი შრომა (თავისუფლი მწარმოებლობა).** შეიძლება ხაზი გაესვას ამ ქვეყნებში დაბეგვრისა და საბაჟო პოლიტიკის გონივრულ გატარებას. ამ საკითხთან დაკავშირებით აღსანიშნავია, რომ არაბები, მონღოლები და სხვანი, დაპყრობილი ქვეყნების მოსახლეობას ბეგრავდნენ იმ დოზით, რომ მოსახლეობა მთლიანად არ გაეკოტრებინათ და შემდგომ წლებშიც შეძლებოდათ ამ მოსახლეობის დაბეგვრა. საბჭოთა წყობილება კი ყოველი თავისი საბიუჯეტო უკმარისობას თავისივე მოსახლეობისა და საწარმოო თუ სხვა დაწესებულებების გაყვლეფის ხარჯზე ავსებს ახალ-ახალი ბეგარითა და ფასების მომატებით, რაც საბოლოო ჯამში იწვევს ყოველგვარი მწარმოებლობის დაცემას, ეროვნული შემოსავლების შემცირებასა და აქედან გამომდინარე, ცხოვრების დონის მკვეთრ დაქვეითებას. ამის საპირისპიროდ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ აშშ-ის სახელმწიფო ბიუჯეტის ყოველწლიური დეფიციტის მიუხედავად აშშ-ის ხელისუფლება არ მიდის გადასახადების გაზრდაზე იმის სრული შეგნებით, რომ გადასახადების გაზრდა საბოლოოდ ისევ აშშ-ის ეკონომიკას დააქვეითებს.

თავისუფალი და სოციალისტური ეკონომიკების ეფექტურობის უთვალსაჩინოესი მაგალითია დასავლეთი და აღმოსავლეთი გერმანიისა და სამხრეთი და ჩრდილოეთ კორეის ეკონომიკური მდგომარეობის შედარება.

1990 წლის 28 ოქტომბრის წინასაარჩევნო კამპანიაში ყველა ოპოზიციური პარტია თუ ბლოკი გვპირდებოდა თავისუფალ მწარმოებლობაზე გადასვლას და „მრგვალი მაგიდის“ გამარჯვება კომუნისტებზე ამ დაპირებამაც განაპირობა. თავისთავად ცხადია, რომ განვლილ პერიოდში ახალი ხელისუფლება თავისუფალ მწარმოებლობას სრულად ვერ დანერგავდა უამრავი მიზეზის გამო, მაგრამ **კურსი თავისუფალ ეკონომიკაზე გადასვლისათვის მკვეთრად უნდა ამაღლებულიყო.** სინამდვილეში თავისუფალ მწარმოებლობაზე ლაპარაკი დეკლარირების დონეზე რჩება, ტენდენცია კი მთავრობამ აიღო ყველა სახის საწარმოებისა და კოოპერატივების დათრგუნვისაკენ, რაც გამოიხატება თუნდაც ე. წ. ცენტრიდან გადმოღებული უგუნური დაბეგვრის პოლიტიკით (თავისუფალი ეკონომიკის ქვეყანაში ყოველგვარი ველგვარი დაბეგვრის ჯამი არ აღემატება 35-45%-ს) საკმარისია ჩავიხედოთ დღეს არსებულ საგადასახადო ციფრებში: ხელფასიდან სოც. დაზღვევა (სტაბილიზაციის ფონდის გათვალისწინებით) 37%; ფასიდან ქონების დაზღვევა 0.17%; მოგებიდან 45% (აქედან 10% ვითომ „კომპენსაციის“ თანხაა); საავტომობილო გზების შენახვა 1% სასაქონლო პროდუქციიდან ანუ 15% მოგებიდან; 1991 წლის 1 იანვრამდე დაგროვილი ყველა სახის ეკონომიკური სტიმულირების ფონდიდან 50%, ხოლო 1 იანვრის შემდეგ 20%; მოქალაქის ხელფასიდან საშემოსავლო 18% და საპენსიო ფონდი 1%. დაუმატეთ ამას ზემდგომი ორგანიზაციებისათვის (სამინისტრო, ტრესტი და სხვა) გადასარიცხი თანხა. კოოპერატივებისათვის ყოველივე ამ გადასახადს ემატება დაბეგვრა I წელს 5%, II წელს 19%, III წლიდან 20% შემოსავლიდან, აგრეთვე გადასახადი შრომით რესურსებზე 1 კაცზე 600 მან. სამმართველო აპარატზე. ამის შემდეგ არსებული დაბეგვრის სისტემაზე ლაპარაკი როგორც ზომიერზე ან ნორმალურზე უბრალოდ უხერხულია. ისევე როგორც ბანკებისათვის მაკონტროლებელი ფუნქციების მეტისმეტი გაზრდა არამართლზომიერია და იწვევს ნეგატიურ მოვლენებს. აღსანიშნავია, რომ ყველა საწარმოო დაწესებულება ხელმძღვანელობს საკავშირო სამინისტროებისა და ორგანოების ინსტრუქციებითა და ნორმებით, რაც უკიდურესად ბოჭავს ამ საწარმოების ფინანსურ და საწარმოო აქტივობას.

ყოვლად მიუღებელია საკავშირო მთავრობისეული ხელფასის გაყინვის პოლიტიკა და კურიოზული დაკავშირება გასული წლის შესაბამისი კვარტლის ხელფასთან. თურმე ნუ იტყვით, სახელმწიფოსათვის და საზოგადოებისათვის საზიანოა თუ წელს უკეთ იმუშავებს ადამიანი და უკეთესი ანაზღაურებაც ექნება.

ყოველივე ამან თითქმის ყველა საწარმო ფინანსური კრახის პირზე მიიყვანა.

მართალია საქართველოს ხელისუფლებას ამ ეტაპზე არ შეუძლია ყველა საკავშირო ინსტრუქციის შეცვლა ან შეჩერება, მაგრამ ზოგიერთი გადაუდებელი და აუცილებელი ცვლილებები მაინც შესაძლებელი იყო, ხომ შეაჩერა საქართველოს უზენაესმა საბჭომ საკავშირო მთავრობისა და თვით გორბაჩოვის ზოგიერთი ბრძანებულებები და კანონები.

მატერიალური კეთილდღეობისაკენ, თუნდაც გამდიდრებისაკენ (რომ არაფერი ვთქვათ ელემენტარული ცხოვრების პირობების შექმნაზე) ადამიანების სწრაფვა ბუნებრივი მოვლენაა და ვერავითარი დემაგოგიური მოწოდებები და ლოზუნგები მას ვერ შეცვლის. თავისუფალ სამყაროში ეს ბუნებრივი მიდრეკილება მწარმოებლურ და კომერციულ ნიჭიერებასთან ერთად ეკონომიკური მექანიზმების (მაგ. დაინტერესება აქედან გამომდინარე, ინიციატივებით, კონკურენცია, ანტიმონოპოლიური კანონები და სხვა) საშუალებით არა მარტო ცალკეული ინდივიდების სასარგებლოდ, არამედ მთელი საზოგადოების კეთილდღეობისა და განვითარების სამსახურშია ჩაყენებული.

ჩვენი საწარმოო და სხვა დაწესებულების უზომო დაბეგვრისა და სხვა ყოვლად გაუმართლებელი შეზღუდვების ატმოსფერო მაკონტროლებელი დაწესებულებების უზომო სიჭარბე და ალვირახსნილობა არა მარტო საწარმოო აქტივობას ანადგურებს, არამედ პირდაპირ უბიძგებს ადამიანებს კანონების დარღვევისაკენ, კორუფციისა და სხვა მახინჯი მოვლენების ფართოდ გავრცელებისაკენ. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ კომბინატორად და ქურდად არავინ იბადება, ადამიანებს ასეთად აქცევს მახინჯი საზოგადოებრივი ცხოვრება და ის სიტუაცია, როცა ინდივიდს არა აქვს საშუალება თავისი უნარისა და ნიჭის შესაბამისი მატერიალური პირობები შექმნას ლეგალური გზით. უზომოდ მაღალი გადასახადების, ნედლეულის მუდმივი დეფიციტისა და სიძვირის, მაკონტროლებელი ორგანოების სიჭარბისა და სიხარბის და სხვა ყოვლად გაუმართლებელი შეზღუდვების პირდაპირი შედეგია ე. წ. მარცხენა საქონლის წარმოება, შემოსავლების დამალვა და სხვადასხვა მაქინაციები, რაც თავის მხრივ იწვევს ბიუროკრატიული კიბის სხვადასხვა საფეხურებზე მდგომი ჩინოვნიკების თავაწყვეტილ მექრთამეობას. ეს მახინჯი მოვლენა, რომ უაღრესად ფართოდაა გავრცელებული ჩვენს საზოგადოებაში, ყოველი გონიერი და წესიერი ადამიანისათვის ნათელია და კონკრეტულ მტკიცებებს არ საჭიროებს (შედარებისათვის, მეძავი სხეულით ვაჭრობისას შეიძლება ვიზუალურად არავინ დაინახოს, მაგრამ როგორც წესი ყველამ იცის საზოგადოებაში, რომ ის მეძავია).

ჩემთვის ცნობილი უამრავი პიროვნება, რომლებიც ჩრდილოვან ეკონომიკაში იყვნენ ჩართული ოდნავ ლიბერალიზაციისთანავე (კოოპერაციული მოძრაობა, ინდივიდუალური მეწარმეობა და სხვა) დაადგა ლეგალური მეწარმეობის, ე. ი. საზოგადოებისთვის სასარგებლო საქმიანობის გზას, ხოლო ამ სფეროს დაბეგვრის უზომო გაზრდისა და უამრავი ყოვლად გაუმართლებელი შეზღუდვების შემდეგ იძულებულია ისევ დაუბრუნდეს ძველ გზას (მარცხენა საქონელი, შემოსავლების დამალვა, აქედან გამომდინარე, ქრთამები და სხვა.).

დიდი ხანია შემჩნეულია, რომ ზემოთ აღნიშნული დრაკონული ეკონომიკური პოლიტიკის ავტორები და მისი განმახორციელებელი ბიუროკრატია დაინტერესებულია, რაც შეიძლება მეტი ადამიანი არღვევდეს კანონებს, არა მარტო იმიტომ რომ ქრთამები აიღონ, არამედ პოლიტიკურადაც შანტაჟის ქვეშ ამყოფონ ეს ადამიანები. **ეკონომიკურ კაბალაში მყოფი პიროვნება თუ საზოგადოება პოლიტიკურადაც მარიონეტია.**

საქართველოსათვის ცხოვრების დაბალი დონე სხვა ყველაფერთან ერთად სახიფათოა როგორც ინტელექტუალური, ასევე მუშა ხელის ემიგრაციით.

ჩვენ თუ გვინდა თავისუფალი, ჯანსაღი ეკონომიკის მქონე, დამოუკიდებელი საქართველო, რომელსაც თავისუფალი სამყარო ანგარიშს გაუწევს, ყურადღებას გამოიჩენს და მასთან საქმიან კონტაქტებზე წამოვა როგორც ეკონომიკის ისე პოლიტიკის სფეროში ახლავე უნდა ჩავუყაროთ საფუძველი თავისუფალ მეწარმეობას კერძო საკუთრებით, პრივატიზაციითა და სხვა შესაბამისი ატრიბუტებით. წინააღმდეგ შემთხვევაში, განწირულები ვართ ჩამორჩენილობისა და კორუფციის ჭაობში ყოფნისათვის.

ჯაბა კამკამიძე

პოლემიკა

„ამას მსწყინობ, ამნი ამსა თვით იქმენ და სხვას კი სძრახვენ“

ნაზი ნავროზაშვილი

გაზეთ „საქართველოს“ 24 მაისის ნომერში წავიკითხე ბატონ ჯემალ აფციაურის — „საით გაგვირბის სიტყვა, ანუ ღია წერილი დეპუტატ ირინე ტალიაშვილს“.

მე წერილის ადრესატი არ გახლავართ, მაგრამ პრობლემები, რომლებიც ამ წერილშია მოცემული, ჩემთვის მეტად მნიშვნელოვანია და მტკივნეული, ამიტომაც ვეხმაურები მას.

მიკერძოებას ნურავინ დამწამებს, ვიმეორებ, ჩემთვის მთავარი პრობლემაა, ხოლო მოპაექრის წერილი — მხოლოდ საშუალება.

სანამ უშუალოდ სათქმელზე გადავიდოდე, პირველ რიგში იმას აღვნიშნავ, რომ მიუღებელია და დიდად შეურაცხმყოფელიც ბატონ ჯემალ აფციაურის წერილის ტონი, რა დიდ მიზანსაც არ უნდა ემსახურებოდეს იგი. არადა, წერილის ავტორს დიდაქტიკოსობის სურვილიც გასჩენია. კარგია, კარგი დაგემართოთ, სურვილს საქმეც რომ ამაგრებდეს და ამშვენებდეს, მაგრამ...

ახლა კი ჩავხედოთ წერილს:

„მანამდე კი იმაზე ვიფიქროთ, ქალბატონო ირინე, (იგულისხმება წერილის ადრესატი ირინე ტალიაშვილი. ნ. ნ.) რომ სიტყვას და აზრსაც ეთიკა, მორალი უნდა უძღოდეს წინ“... ან კიდევ... „სწორედ აქ წამოიჭრება იმ ელემენტარული ეთიკის ნორმები, რომელთა დარღვევის უფლება არა გვაქვს“-ო. — იმოძღვრება ავტორი.

არადა, თუ წაიკითხავთ თავად ბატონ ჯემალ აფციაურის წერილს, დარწმუნდებით, რომ იგი, „იმ ელემენტარული ეთიკის ნორმების დარღვევის“, უზადო ოსტატი ბრძანებულა. ამდაგვარი ტონით დაწერილი წერილის ავტორს შეუძლია, არათუ „აღზარდოს აღსაზრდელი“, აღზრდილიც ამოაგდოს კალაპოტიდან. ჩემის აზრით, ბატონ აფციაურს „არ მართებდა, ეგზომ მეტად, მტერობისა გამოჩენა“.

ბატონ ჯ. აფციაურს იმის პრეტენზიაც გასჩენია, იტვირთოს მომრიგებლის ფუნქცია. გამოესარჩლოს ინტელიგენციის იმ „დაჩაგრულ“ ფენას, ოპოზიცია რომ უწოდეს თავის თავს. მაგრამ აფციაურის ამდაგვარი მიზანი ვერ გაამართლებს ოპოზიციის იმდაგვარ საშუალებას, თუ რატომ* — ამაზე ქვემოთ მოგახსენებთ. ჯერ კი ის ავხსნათ, რისთვის ამოირჩია ბ-ნმა ჯემალმა თავდასხმის ობიექტად, მაინცდამაინც უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, მწერალი ქალი — ირინე ტალიაშვილი.

როგორც ჩანს, მას და მის თანამზრახველებს კარგად აქვთ გასიგრძეგანებული, რომ „დიდსა ვერ მოჰკვლენ ხელად აქვთ, ხოცა ნადირთა მცირეთა“. ამიტომ, ბატონი აფციაური გულმოდგინედ ტუქსავს, კიცხავს, არცხვენს, შეურაცხყოფს ქალბატონ ირინეს. ამდაბლებს, რათა ამ დამდაბლებულ ლობეზე გადახტომისას ფეხი არ წამოკრას და კისერი არ წაიმტვრიოს.

„...კარგა ხანია, რაც ქართველ ინტელიგენტს, ყოველ ცისმარე დღეს ყურის ბიბილოს ვიღაც უსრესსო“, — ბრძანებს ავტორი და მით უფრო გიძლიერდება სურვილი მკითხველთან ერთად გაარკვიოთ, სახელდობრ, ვის „უსრესენ ყურს“ და თან რისთვის!

ამჯერად, არანაკლებ გაოცებას იწვევს ისიც, თავად რისთვის აგლეჯს ყურებს და რისთვის „უსრესს ბიბილოებს“ ბატონი აფციაური ქალბატონ ტალიაშვილს, ან რისთვის უტუქსავს დეპუტატობას, მწერლობას, ღირსებას, ზნეობას, რისთვის?

როგორც წერილის ავტორი თავად აცხადებს, „იმ ინტელიგენტების ყურის ამწევი“ სხვაც ბევრი ყოფილა, მაშ, რაღა ირინე ტალიაშვილის წერილმა აუვსო მას მოთმინების ის ვეება ფიალა?

ბ-ნ ჯემალს მართლაც ოსტატურად ჩაუხერგავს სიმართლისკენ მიმავალი გზები, ჩინეთის კედელივით აღუმართავს ბრალდებების და ცილისწამებების ყრუ კედელი, რომელიც, როგორც იტყვიან, კასაციასაც არ ექვემდებარება. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, მის საპირისპირო მხარეს ქალია, (თუმცა, ის ამის წილ არავითარ შეღავათს არ მოითხოვს), მაგრამ, „უსაზღვროებასაც ხომ აქვს საზღვარი“?

ელემენტარული ჭეშმარიტებაა — შეუმცდარი არავინ არის, არ შეიძლება შეუმცდარი იყოს, არც ქ-ნი ირინე, არც ამ სტრიქონების ავტორი და არც ბ-ნი ჯემალი, რომელიც წერს: „...მე მაგალითად, არ მომწონს თქვენი (ე. ი. ირინე ტალიაშვილის. ნ. ნ.) ასე აშკარად გამომჟღავნებული ამბიცია. (როგორ გავიგოთ, ბატონო ჯემალ, მალული ამბიცია მისაღებია?) და ქალბატონურად დაქნეული თითი“.

გასაგებია, ამ სტრიქონებით ვის გულს იგებს და ვისთან იგროვებს ქულებს მისი ავტორი. ცხადია, ინტელიგენციის იმ „ჩაგრულ“ ნაწილთან, ვის პირისუფლადაც თავად გვევლინება. ამის თქმა ხომ, დღეს, „გამეფებულ დიქტატის პირობებში“. ლამის გმირობის ტოლფასია.

იმავე წერილში ბ-ნი აფციაური გვეკითხება: „...ვისა აქვს უფლება მხარი არ დაუჭიროს ხალხის, ანუ უმრავლესობის მიერ არჩეულ ხელისუფლებას“? გვეკითხება და თვითონვე პასუხობს: „არავის. ეს უზნეობა იქნებოდა“-ო.

არადა, ოდნავ წამგვანებული პასუხიც კი არასოდეს არ გაგვიგონია, „იმ ყურაწეული“ ინტელიგენციის წარმომადგენლებთან, რომელთა ქომაგადაც აფციაური გვევლინება. როგორ დავიჯეროთ, ამდაგვარ უზნეობას, (უფრო მეტი ზნეობის გამომზეურებასაც თავი რომ დავანებოთ) ერთხელაც არ წაწყდომია ბ-ნი აფციაური? ნუთუ, ასე ტევადი და უშწიკვლო ზნეობის მატარებელია დღევანდელი „ოპოზიცია“? ან, სხვაზე რაზე იყო ლაპარაკი მის მიერ გალანძღულ ი. ტალიაშვილის წერილებში? განა ისიც, ე. ი. მწერალი ქალიც, ეროვნული პარლამენტის თანადგომას არ ითხოვდა? თუ ასეთი ხმამაღალი განაცხადი ბ-ნი ჯ. აფციაურის მხრიდან პატრიოტულად უნდა ჩაითვალოს, ზუსტად ისეთივე განაცხადს, ქალ. ი. ტალიაშვილისას, ვითომ რატომ ასდის ამბიციის სურნელი? ნუთუ, ასეთი მძიმე და მიუტევებელი დანაშაულია პარლამენტის დეპუტატობა? სხვა ან კი რა ბრძანა ი. ტალიაშვილმა „ფიცხ ბიჭებში“ ისეთი, რაც ხალხის უმრავლესობას (ბ. აფციაურის მიერ „ყურის ამწევებად“ მონათლულებს) არ უბრძანებიათ? აკი, ბ-ნი ჯემალი თავად აღნიშნავს „ვინც ხალხის მიერ არჩეულ ხელისუფლებას მხარს არ დაუჭერს უზნეოაო!“

ვამახვილებ ყურადღებას წერილის იმ მონაკვეთზე, რომლის შესაფასებლად სიტყვებიც ვერ მიპოვია და რომელიც არანაკლებ ამხელს თვით წერილის ავტორის ხასიათს: „...თქვენს ამომძახილზე იმათი ხმა ვიცანი, პოეტებს რომ ყელიდან გლეჯდნენ „ახალი ცხოვრების“ საგალობლებს, ხოლო, ვინც ამ ამოყვირებისას დააგვიანებდა, ტყვიებით აწერდნენ მკერდზე ხალხისა და ხელისუფლების მოღალატის სახელს“.

საიდან ამდენი დაუნდობლობა და სისასტიკე? ამის დამწერი, ხომ ნებით თუ უნებლიეთ, თავად გამოდის ცილისმწამებლის და დამსმენის როლში. ბ. აფციაური იქნებ იმით „იმშვიდებს“ გულს, რომ ქ-ნი ირინე მთავრობის „კაცია“. მაგრამ ნურას უკაცრავად, ამ დაბეზღების არეალი და მაშტაბები გაცილებით დიდია, იცით, ვის წინაშე? ერის წინაშე.

ერის წინაშე დაყენებულ ამ საშინელ ბრალდებასთან, ალბათ, ის დახლილი, თუ დაუხლელი მაუზერის ტყვიებიც კი ჯილდოდ გამოსჩანს.

ბ-ნი ჯ. აფციაური კი იქვე აგრძელებს: „ღმერთო, შეგცოდე და სტრიქონებს შორის ჩვენი ავტორის ძალი და უფლებაც კარგად ჩანს. — იქნებ ამ სიტყვების თქმა სხვა დროს და ახლაც მწერალ ი. ტალიაშვილს ვერ გაებედა, რადგან მისი მერცხალი არც ისე მაღლა დაფრინავს, მაგრამ ნუ დაგავიწყდებათ, პარლამენტის წევრიც გახლავთო“.

აქ კიდევ ერთხელ გვიდასტურებს ბ-ნი აფციაური, რომ „ხელად აქვს ხოცა ნადირთა მცირეთა“.

ვის შეუძლია დაბეჯითებით თქვას, სად აფრენს ბ-ნი ჯემალი, ან ვისთვის აფრენს „იმ მერცხალს“, ან, ვის მიანიჭებს „მაღლა ფრენის“ „პატივს“, მაგრამ გვიჩნდება ლოგიკური კითხვა, იმ დაწუნებული წერილების ავტორი პარლამენტის წევრი რომ არ ყოფილიყო და ისე გამოექვეყნებინა ის წერილები, მაშინ არ აღშფოთდებოდა ბ-ნი აფციაური?

რასაკვირველია, აღშფოთდებოდა, ე. ი. ი. ტალიაშვილის დანაშაული მაინც შედგებოდა და მაინც აღმოჩნდებოდა იგი საბრალდებო სკამზე, მაშ, რაღას უმძიმებს „დანაშაულს“ ბ-ნი აფციაური მწერალ ქალს, პარლამენტის წევრობის ხშირხშირი წაყვედრებით. ასე რა პრივილეგიებით აღჭურვილს ხედავს დეპუტატ ტალიაშვილს, რომ, „ქალბატონურად დაქნეული მისი თითის“ მის მიერ წარმოსახული კაკუნი ძილს უფრთხობს?

მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, შენიღბვის ოსტატური ხელწერა მწვერვალს აღწევს იმ ადგილას, სადაც ვკითხულობთ: „იქნებ ამ სიტყვების თქმა სხვა დროს უბრალოდ და ახლა მწერალ ირინე ტალიაშვილს ვერ გაებედა, რადგან მისი მერცხალი არც ისე მაღლა დაფრინავს, მაგრამ ნუ დაგავიწყდებათ პარლამენტის წევრიც გახლავთ“-ო...

რამდენი მახეა დაგებული, თითქოსდა ამ უწყინარ და უმნიშვნელო სტრიქონებში. „იმ სხვა დროში“ (ე. ი. კომუნისტურში ნ. ნ.), რატომაც ვერ დაწერდა ი. ტალიაშვილი, ადვილი გასაგებია, მაგრამ ახლა, ანუ ეროვნული მოძრაობის პერიოდში, რატომ ვერ გაბედავდა წერას — გაუგებარია, თავად ბ-ნმა აფციაურმა პარლამენტის წევრობის გარეშე, თუ მოახერხა ამ დროში და თანაც „გეგმის გადაჭარბებით“, პარლამენტით „დაჯავშნული“ მწერალი ქალის გაკრიტიკება, ი. ტალიაშვილის გაბედულებას ნეტა რაღა დააფრთხობდა და კიდევ ერთი და უმთავრესი კითხვა: ვითომ ერთ სიბრტყეზე და ერთსახად განსახილველია! „ის“ და „ეს“ დრო? (ან „იმ დროსთვის“ ახლა პასუხს სთხოვენ თუნდაც ვინმეს?).

სვამს შეკითხვებს ბ. აფციაური და შეკითხვებიც კი მაცდუნებლადაა დასმული, ისე, რომ ყველანაირი პასუხის შემთხვევაში, ბ-ნი ჯემალის წისქვილზე გვასხმევინებს წყალს. მწერალ ქალზე კი დათვურ სამსახურს გვაწევინებს. დიახ, თუ დავეთანხმებით ბ-ნ აფციაურს — ასეთ წერილებს ადრე ნამდვილად ვერ დაბეჭდავდა ი. ტალიაშვილი, — აკი მეც მაგას ვამბობდიო — დაგვხვდება მზა პასუხი, ხოლო, თუ ვუპასუხებთ — ადრეც წერდაო (აკი ასეც იყო) მაშინ, გამოდის, რომ ი. ტალიაშვილი ადრიდანვე, ასე ვთქვათ, თავხედი ყოფილა... სწორედ ამაზეა ნათქვამი „წინ წყალი, უკან მეწყერიო“.

— „საით მიგვირბის სიტყვა“ო? — გვეკითხება ბ-ნი აფციაური, და გზად გაფრენილი არც საკუთარი სიტყვების ბედი და არც მოსალოდნელი „წკიპურტები“ არ ანაღვლებს.

„...ხან ვისი წკიპურტი მოხვდება ხოლმე ინტელიგენციას და ხან კიდევ ვისიო“, — ასეთები ე. ი. მეწკიპურტეები არც ისე ცოტანი არიანო, — შემოგვჩივის წერილის ავტორი.

„...კარგა ხანია, რაც ქართველ ინტელიგენტს ყოველ ცისმარე დღეს, ყურის ბიბილოს ვილაც უსრესს და აბა, ქ-ნი ირინე რაღა გამონაკლისი იქნებაო“, — არადა, გახლავთ გამონაკლისი, იმ თვალსაზრისით გახლავთ, რომ ქ-ნი ირინეს მეწკიპურტეების მიუხედავად, ბ-ნ აფციაურის თავდასხმის ესოდენ „დიდი პატივი“ ხვდა, განსხვავებით სხვათაგან, რომელთაც ეს პატივი არ ერგოთ.

ქ-ნი ირინე, რა თქმა უნდა, „შეთქმულების“ მონაწილე არ გახლავთ, მაგრამ იმ „ბრბოს ნაწილი“ კია, რომელიც „დაჩაგრულ“ ინტელიგენციის შემოსვლას მოთმინებით ელოდა ეროვნულ მოძრაობაში... უსაზღვრო და დამქანცველი იყო ეს მოლოდინი, სწორედ ამან გაანაწყენა „მეწკიპურტენი“ და არა, როგორც ბ-ნი აფციაური ბრძანებს: „მთავრობის სახლის გარშემო მხიარულ „ხორუმში“ რომ არ ჩაება და ცა რომ არ ახადეს პარლამენტის სადიდებელი ჰიმნით“..

ხედავთ, აკი წელან გვარწმუნებდა ბ. აფციაური — ვინც ეროვნულ პარლამენტს მხარს არ დაუჭერს უზნეოაო. არადა, იმ ჰიმნის „და ხორუმის“ უკან ხომ 28 ოქტომბერი, 31 მარტი, 9 აპრილი, 26 მაისი და სხვა მნიშვნელოვანი დღეები დგას ერისთვის. ან კი, რით აიხსნება, ამჯერად, ასერიგად აღშფოთებულ ბ-ნი აფციაურის მაშინდელი აღუშფოთველობა, რაც მისმა ნაჭირისუფლევმა და პატივცემულმა პრეზიდენტობის ზოგიერთმა კანდიდატმა იკადრა წინა საარჩევნო საპრეზიდენტო კამპანიის მსვლელობაში?

„...ობიექტური, ჯანსაღი კრიტიკა სასარგებლოაო“, — გვმოძღვრავს ავტორი და მეც ათგზის ვეთანხმები, მაგრამ ობიექტური კრიტიკა, თუ შეიძლება დაიბადოს „ჩაგრულ“ ოპოზიციონერთა მიერ შექმნილ, სიძულვილით გაჟღენთილ ოპოზიციონერებს და იმ ჭეშმარიტ, ინტელიგენტებსაც, რომელთა წერილიც ამავე დღეებში გამოქვეყნდა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ სათაურით — „ვაქარწყლებთ ცრუ აზრს“, რომელსაც ხელს აწერენ: ანა კალანდაძე, ზურაბ სოტკილავა, ნოდარ ამაღლობელი, მედეა ამირანაშვილი, ნოდარ ცაცალიძე, ალექსი მაჭავარიანი, ელგუჯა ხინთიბიძე, ანტონ წულუკიძე. ბიძინა კვერნაძე, ლამარა ჭყონია, ელიზბარ ჯაველიძე... (სულ 22 ხელმოწერა).

ამ წერილში ვკითხულობთ: „გამოდიან ინტელიგენციის სახელით, ქართველ ერს ხან ბრბოდ, ხან კერპთაყვანისმცემლებადაც კი მოიხსენიებენ... საქართველოს მეცნიერებისა, ხელოვნებისა და კულტურის მოღვაწეთა ერთი ნაწილი (ხაზგასმა ჩემია) მტკიცე პროტესტს გამოთქვამს ამის გამო...

ვაქარწყლებთ ცრუ აზრს, თითქოს ინტელიგენცია მხარში არ უდგეს ზვიად გამსახურდიას. მხარს ვუჭერთ მას, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთ უპირველეს და უთვალსაჩინოეს წარმომადგენელს, მომავალი ახალი საქართველოს მესაძირკვლეს, ჩვენს ღირსეულ კანდიდატს და ამით ხმას ვაძლევთ საქართველოს დამოუკიდებლობას და თავისუფლებას“.

დამერწმუნებით, რომ ეს მოღვაწენი ის ადამიანები ბრძანდებიან, რომელთა მერცხლებიც ნამდვილად ზეცაში დანავარდობენ, ადამიანები, რომელთაც არც სიყვარული აკლიათ, არც ძალმოსილება. რომლებიც გამოაჩინა „საქმემან მათმან“ და არა საპრეზიდენტო ტახტისკენ ნაძებნმა უღირსმა გზებმა.

ინტელიგენტები, რომელთაგან ნამდვილად ისწავლება სამშობლოს ულალატო და ჭეშმარიტი სიყვარული. რომელთაც შეუძლიათ ერს მაშინვე სარკე მიუტანონ და ჩაახედონ, რათა სახეზე „ურიგობა არა ჰქონდეთ რამე“. დიახ, იმ ნაკლში ჩაგვახედონ, მიგვითითონ და არა იმ თვითმარქვია „მოღვაწეებით“ საზღვარგარეთის პრესაში დაგვამცირონ, გაგვჭორონ, გაგვლანძღონ და ზედ ქართველი ერის ინტერესები გადააყოლონ, იქნებ ჯობდეს „ვინც [illegible] ვას თაკილობდეს, ნურასა იქს საძრახავსა“.

სამშობლოს სიყვარულის გრძნობა უძლიერესი კი გახლავთ, მაგრამ უსათუთესიც. პატივმოყვარენი სამშობლოს არასოდეს წადგომიან და ვერც წაადგებიან.

ბ-ნი აფციაური კი კვლავ ჭირვეულობს: — „სიტყვა გასცილდებაო მწერალ ქალს, თავი ისე უჭირავს, თითქოს ქართველ ინტელიგენტს კი არ ესაუბრებოდეს, იმ ყმაწვილს ტუქსავდეს, მეზობლის ბაღიდან ბალი რომ მოიპარა“-ო. არადა, ბ-ნ ჯემალს თვითონაც ვერ გაუგია, როგორ „გასცილდება სიტყვა“.

ბ-ნი ჯემალი კვლავაც გაბოროტებულია და ახალი ძალით განაგრძობს დარტყმებს: — „არავინ გერჩით, ქ-ნო ირინე, დატკბით ძალაუფლებით, ამბიციებით, მაგრამ, რა უფლებით ჩამოურიგეთ იმ „ბიჭებს“ წკიპურტები, ვინ აღგჭურვათ ასეთი ძალმოსილებით? „არ დაიჯეროთ“, „პრესტიჟებს მისტირიან“, „პირველი ადგილების დაკარგვას ჩივიან“, — „რა გაუკეთებიათ უძირო გემის კაპიტნებს“, „ამ ღარიბი არსენალით და ფუჭი ვაზნებით აპირებთ გამარჯვებას, ქ-ნო ირინე?. ასე ხომ ღობის ძირას მიმსხდარი დედაკაცებიც არ ჭორავენ ხოლმე ელამსა და კაპას პატარძალს.

რა გამოდის, თქვენ „წოდებული“ ბრძანდებით და სხვა ყველა „ეგრეთწოდებული“?..

კი, ბატონო, მართალი ბრძანდებით, — მინდა ვთქვა აფციაურის გასაგონად და დეპუტატ ტალიაშვილის ნათქვამი მართლა წკიპურტად და ამბიციად მივიჩნიო. მაგრამ დანარჩენ ადამიანებს, ვინც დეპუტატებს არ განეკუთვნებიან, მაგრამ როგორც აფციაური ბრძანებს: „ყოველ ცისმარე დღეს წკიპურტებით უმასპინძლდებიან ინტელიგენციის იმ „ოპოზიციურ“ ნაწილს, რა პასუხი გავცეთ? პასუხი ერთია: — „მაგრამ ავზედ ავი ითქმის, კარგს არვინ გაჰკიცხავსა“. ამდენგზის ნამრისხანებ, აღშფოთებაგამოვლილ ბ-ნ აფციაურს ცოტა სიღრმეში რომ ჩაეხედა და მარტო ბრძოლას არ დაჯერებულიყო, ვინ იცის, იქნებ უფრო საჭირო და სამკურნალოდ გამოსადეგი კითხვა გასჩენოდა, თუ რა გახლავთ ამ „წკიპურტების“ ნამდვილი მიზეზი? მე პასუხად ვახტანგ ჭარჩილავას წერილებიდან ამონაწერს მოვიხმობ: „როდესაც ლაპარაკობენ ინტელიგენციის განდგომასა და ღალატზე. ჩემის აზრით, სწორედ საბჭოთა პერიოდში ინტელიგენციის ელიტად მონათლულ ფსევდოინტელიგენციას გულისხმობენ... ამის შესახებ უნდა ითქვას გამოკვეთილად და ნათლად, რომ არ შეურაცხვყოთ ის ადამიანები, რომელთაც, მართალია, ინტელიგენცია კი ჰქვია, მაგრამ არც ეროვნული ინტერესებისათვის უღალატია და არც ვინმეს განსდგომია. მეტსაც გეტყვით, ჩვენ ფსევდოელიტისაგან თანადგომა უნდა გვიკვირდეს. ვიდრე განდგომა, ხოლო, რაც შეეხება იმას, ინტელიგენციის იმ ნაწილს, რომ დღესაც ვუხმობთ თანამებრძოლებად და მოკავშირეებად. ძველი ინერციის შედეგი მგონია. საბჭოთა ხელისუფლების მესვეურებმა შეგვაჩვიეს, რომ ისინი სულ წინ უნდა მდგარიყვნენ. ყველა სიტუაციაში წინამძღოლის როლში უნდა მოგვვლენოდნენ.

ახლა კი, როცა ისინი არ ჩანან, თვალში გვეკლიან და გავიძახით, სად არიან, რატომ არ დგანან ჩვენს გვერდით (ჩვენს წინ): კი მაგრამ, რატომ უნდა იდგნენ? როცა იდგნენ, რომელი მარან-ბეღელი აგვივსეს სარჩო-საბადებელით?!“ ხედავთ, როგორ საღად და ნათლად მსჯელობს ბ-ნი ვახტანგი დღევანდელი ე. წ. ოპოზიციის პოზიციაზე. ბ-ნ ჯემალს კი, როგორც ჩანს, სწორედ ეს ფსევდოელიტა მიაჩნია ერის ჭეშმარიტ მოღვაწეებად და ინტელიგენტებად.

— „ოპოზიცია არც დასაწყევლია და არც დასაგმობი — (?!) (ნ. ნ.) მაგრამ პაპისაგან ან პერპერასგან არ გაგიგიათ რა მოსდის ხოლმე იმ ვაზს, რომელსაც თოხითა და მაკრატლით მეზვრე არ დასტრიალებს, არ ფურჩქნის, არ სხლავს და ამით არ აცოცხლებს? ხმება, დიახ, ხმება, ან გაველურდება, ბარდასა და ეკალს დაუმორჩილდება, საწნეხელსა და ქვევრს შეიზიზღებს. იქნება ამ იგავმა, მიგახვედროთ, რომ ოპოზიცია არც დასაწყევლია და არც დასაგმობი“..

(დასასრული მე-6 გვ.)

* ავტორის დაჟინებული თხოვნით წერილი იბეჭდება უცვლელად.

(დასასრული)

ვეთანხმები ბ-ნ ჯემალს, მაგრამ აქვე მახსენდება კაი ყმის ლექსის სტრიქონები: — „რაც უნდა პირი მამკერძო, ბილწით არ შავეკვრი ზავითა“.

ახლა კი ხმამაღლა ვეკითხები ბ-ნ ჯემალს: — იმისათვის, რომ საქართველოს მოვუაროთ და „ოპოზიციონერ მეზვრესავით“ ვიფუსფუსოთ, ნუთუ მაინცდამაინც ე. წ. ოცდამეოთხე რეზოლუცია უნდა მიგველო იქ, პრაღაში? ნუთუ, ამისათვის გორბაჩოვ-რაისას ამალა უნდა ლაგვემშვენებინა სისხლიანი აპრილის დღეებში იქ, ჩინეთში? ნუთუ, ამისათვის იმპერიისა და მტრად მოქცეული „ძმების“ გასაგონად ხმამაღლა უნდა გვექვითინა: — „დავკარგეთ სამაჩაბლო, აფხაზეთი და აჭარაო“? მაინც, საით გაგირბით სიტყვა, ბატონებო?! ანდა, ამისათვის ასე აუცილებელია საპრეზიდენტო პროგრამაში ასეთი ტყუილი ვიყვიროთ, — ზვიად გამსახურდია მარტო ქართველების ინტერესებს იცავსო, — ვიყვიროთ, რაც შეიძლება ხმამაღლა, რათა შევაგულიანოთ, ავამხედროთ არაქართველი მოსახლეობა, ინტერფრონტი შევუქმნათ საქართველოს და იმ საპრეზიდენტო ტახტის ძიებას საქართველოს ინტერესები გადავაყოლოთ! ნუთუ, ამისათვის აუცილებელია ის ცილისმწამებლური ინტერვიუები (იმ ქართველი ინტელიგენტებისაგან), რომელიც რუსულ პრესაში ასე მოხშირდა? ნუთუ, უამისოდ მართლა **„გახმება“** და **„ვერ გაიფურჩქნება“** თქვენი ოპოზიცია? ნუთუ „ბალავერის“ რედაქტორის ცარიელი შეძახილი და ლოზუნგური მოწოდება: — „მოვუაროთ საქართველოსო!“ — მოუვლის საქართველოს, იმ ცრუ ბალავრისა, მისი რედაქტორობით აგერ უკვე მესამე წელიწადია, ერთი ჟურნალიც არ გვღირსებია, ან იქნებ სირაქლემასავით მიწაში თავის ჩარგვა დაგვაყრის ხეირს! ერის კონსოლიდაციას ესწრაფვით ვითომ და ხალხს კი ბრბოს უწოდებთ. ამით მიიღწევა ნანატრი კონსოლიდაცია? აი, ეს გახლავთ ბ-ნი აფციაურის ნაჭირისუფლევი ინტელიგენციის ნამდვილი სახე. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, მაინც რა ბრძანა ისეთი „ფიცხ ბიჭებში“ ი. ტალიაშვილმა, რომ ოპონენტის ასეთი გაავება და რისხვა გამოიწვია?

არ გვინდა... ნუ გავამრავლებთ საქართველოს ისტორიისთვის სამარცხვინო ფურცლებს!

ბატონი აფციაური ერთგან წერს: — „ბრძოლის გზა მრავალია, ქ-ნო ირინე, მაგრამ ამას რომ თავი დავანებოთ, რაღაც არ მახსოვს თქვენს სახელსა და გვარს თავისუფლების ცოცხალ ეგიზგიზოს იმ ბნელეთში“. სხვათაშორის, არც ჩვენ გვახსოვს მაშინ, ბ-ნ ჯემალ აფციაურის ჩირაღდნად გიზგიზი უნივერსიტეტის კედლებში. (ნ. ნ.), არც თქვენს მოკრძალებულ კალამს გამოუჩენია დიდი რამ [illegible]თამამე. თქვენც ხომ მერცხალივით მაშინ შეფრინდით ეროვნულ მოძრაობაში, როცა გაზაფხულის სუნმა — ყველა გაგვაბრუა და აგვამხედრა“...

ბატონ აფციაურს უნდა შევახსენოთ, რომ „ინტელიგენციის იმ ნაწილისგან“ თავისუფლების კოცონად გიზგიზი არავის მოუთხოვია, რაც შეეხება იმ ბნელეთში ირინე ტალიაშვილის „თავისუფლების კოცონად გიზგიზს“ (რაც აფციაურის მხრიდან ღია კარის მტვრევას უფრო გავს), ის კი არადა ე. წ. „ოპოზიციამ“ ლამის ბატონ ზვიად გამსახურდიას „იმ ბნელეთში კოცონად გიზგიზიც“ კი დავიწყებას მისცეს. „გულმავიწყობის“ ამ სენმა მათ განსაკუთრებით წინასაპრეზიდენტო საარჩევნო კამპანიის დროს დარიათ ხელი. დიახ, ბრალდება ინტელიგენციის „გიზგიზ-დაფერფვლაზე წყალგალმა შეედავეს“ პოლიტიკაა. სინამდვილეში, სულ სხვაგანაა ძაღლის თავი დამარხული.

„როცა ი. ტალიაშვილი შეფრინდა ეროვნულ მოძრაობაში, მაშინ გაზაფხულის სუნმა ყველა გაგვაბრუა, აგვანთო და აგვამხედრა“, — კი ბრძანებს აფციაური, მაგრამ სინამდვილეში, ის მცირე ნაწილი ფსევდოელიტისა, არამც თუ „გაბრუებულან, ანთებულან და ამხედრებულან“, არამედ ეროვნულ მოძრაობაში, საერთოდ არ შეფრენილან, უფრო მეტიც, მყინვარივით განზედ გამდგარან, განმარტოებულან და თერგის ტალღების სიშმაგით კი ილანძღებიან“, ამდენად, უმწეო ხდება, და ცოტა ღიმილის მომგვრელიც. ბ-ნ. აფციაურის სწრაფვა და სურვილი, „ირინე ტალიაშვილისაგან მოქნეული სილა ჩამობანოს ერთ-ერთ მათგანს, სწორედ იმ ლოყიდან, რომელიც ამ ინტელიგენტმა საკუთარი ძალისხმევით მიუშვირა საზოგადოებას. სამწუხაროა, რომ ბ-ნ აფციაურს (მიუხედავად ასე ვრცელი და ასეთი „ტევადი“ წერილისა), კიდევ ბევრი დარჩენია სათქმელი და კიდევ უფრო სამწუხაროა, რომ გაცილებით უფრო მეტი დარჩა მასზე საპასუხებელი, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, პაექრობის არავითარი სურვილი არ გამაჩნია, (თუმცა მავანს საპაექროდ არც აქამდე გამოვუწვევივარ), მაგრამ, მაინც არ მინდა მიგულოს ბ-ნ-მა აფციაურმა იმ „შემართულ მანდილოსნად“, კამათი რომ აგრე რიგად მოსწყურებია.

როგორც წერილიდან ჩანს ოპტიმისტი ბრძანებულა ბ-ნი აფციაური და იმედს იტოვებს, „ამ წერილის პასუხსაც ჩქარა, ერბოკვერცხივით შემიწვავს ირინე ტალიაშვილი, მანამ კი კალამი არ გამიშრებაო“.

ვის შეუძლია ბ-ნ ჯემალივით წინასწარ განსჭვრიტოს შოუმზადებს თუ არა მას ქალბატონი ირინე „ტაფამწვარს“, მაგრამ აი, მე კი უნებლიედ ალმოჩნდი „მზარეულის“ როლში. არადა, „ამ ამბის თქმა გარჩევა და გულმან ამად არ ინება“, რადგან ვიცი, სხვაც ბევრია ეგრეთწოდებული ინტელიგენციის საკითხზე ჩემნაირად მოფიქრალი. ეს სამწუხაროა თუ არა დიდად, — ფაქტი ფაქტია და ვერსად დავემალებით. პატიება მინდა ვთხოვო ბ-ნ. ჯემალს ჩემთვის უჩვევი, უკადრისი ტონისათვის, რომელიც თვითონვე შემოგვთავაზა მკითხველებს. რაკი სატკივარს დამალვა კი არა, გამოჩენა და მკურნალობა უფრო სჭირდება, ღმერთმა ნუ ქნას, არ დაიწეროს პოლემიკური წერილები, მაგრამ ერთი მოკრძალებული თხოვნა მაინც მექნება ბ-ნ ჯემალთან (ალბათ, სხვებთანაც):

ამ, ისედაც დაძაბულ ცხოვრებაში, რომელიც ყოველდღე ახალ-ახალ საშინელ მოულოდნელობებს გვიმზადებს, მაშინ, როდესაც ადამიანთა განცდები და ვნებათაღელვანი ზენიტამდეა ასული, მაშინ, როცა უამრავი გასაჭირი ადგას საქართველოს, **ცოტა მეტად მოვუფრთხილდეთ საკუთარი ხალხის (მკითხველის)** ნერვებს. ისე კი, გულწრფელად ვუსურვებ ბ-ნ. ჯემალს არასოდეს დაშრობოდეს კალამი და კვლავ და კვლავ, ირინე ტალიაშვილისთანა მწერლებთან სადუელოდ კი არა, საქართველოს საკეთილდღეოდ მოეხმაროს.

მინაწერი: ბ-ნი აფციაურის წერილის ბოლოს გაკეთებული მინაწერი, რომლითაც გვაგებინებს, რომ, თურმე მისი წერილი მაშინ იწერებოდა, როდესაც გაზეთ „თბილისში“ იოსებ ჭუმბურიძის მოსაზრებანი გამოქვეყნდა ირინე ტალიაშვილის წერილებთან დაკავშირებით ამ „მოსაზრებაში“ — წერს ბ-ნი აფციაური, — ბატონი იოსები გაკვირვებას გამოსთქვამდა, რატომ დუმს ინტელიგენცია, როცა ქალბატონი ირინე ხმამაღლა [illegible] „სწრაფიაო“.

რატომ დუმსო — უკვირს ბატონ იოსებს, გაზეთ „თბილისის“ რედაქტორის მოადგილეს. უკვირს ისე, როგორც მე მიკვირდა მაშინ!...

მაშინ, როცა ტკივილიც ბევრი იყო და შიგადაშიგ სიხარულიც!... იმ ერთ დღეს კი სიხარული იდგა... ხალხმა საკუთარი ხელით ჩამოყარა ლენინის ქუჩის მიმანიშნებელი აბრები და საკუთარი ნებითვე **მერაბ კოსტავას** ქუჩად აქცია, გაზეთებმაც აიტაცეს ეს სიხარული, მერაბ კოსტავას ქუჩად უთითებდნენ მისამართს.

ერთადერთი „ბედნიერი“ გამონაკლისი გახლდათ გაზეთი „თბილისი“, (რედაქტორი ნარგიზა მგელაძე, რედაქტორის მოადგილე იოსებ ჭუმბურიძე), ერთადერთი გაზეთი, რომელმაც იმ წელს თავისებურად, მაგრამ, მაინც აღნიშნა ლენინის დაბადების დღე, 22 აპრილი, მისამართი კი რასაკვირველია, ძველებურად ლენინის სახელობის სახელწოდებით დატოვა.

რამდენჯერ მივაკითხე რედაქტორს (რომელმაც, მიუხედავად იმისა, რომ კაბინეტში იჯდა) არ მიმიღო და ამ თემაზე ჩემთან საუბარიც არ ისურვა. იქნებ გგონიათ რედაქტორის მოადგილემ გაამჟღავნა თავისი პოზიცია? ნახვით კი რამდენჯერმე ვინახულე, მაგრამ ამაოდ, არადა, არ მინდოდა ხმამაღლა, საჯაროდ მიმეთითებინა რედაქციისათვის ამ საკითხზე, ხალხის ნერვებსაც გავფრთხილებოდი და რედაქციის ავტორიტეტსაც, ამიტომ ახსნა-განმარტებას (რაკი ნ. მგელაძემ სიახლოვესაც არ გამიკარა), რედაქტორის მოადგილეს იოსებ ჭუმბურიძეს ვთხოვდი. ბ-ნი იოსები კი ჯიუტად **დუმდა და დუმდა, მეც მიკვირდა და მიკვირდა...** დიახ, შესვლით კი ბევრჯერ შევედი მოადგილის კაბინეტში, მაგრამ რაც შევიტანე, ისევე ის გამოვიტანე“...

დღეს კი რატომ დუმსო, სხვების მისამართით უკვირს თურმე გაზეთ „თბილისის“ რედაქტორის მოადგილეს, უკვირს ისე, როგორც მე მიკვირდა მაშინ.

როგორც ხედავთ, დუმილი ყოველთვის არ ყოფილა ბაჯაღლო ოქრო, ბატონო იოსებ!

„ამას მსწყინოჰ, ამნი ამსა თვით იქმენ და სხვას კი სძრახმენ“

სახელები ახალი, განწყობა და პრინციპები ძველი

მიხეილ მახარაძე

ამ ბოლო დროს ზოგიერთი ოპონენტი ჩემთან კამათში აკრძალულ ილეთებს მიმართავს. ისინი პასუხს ან იმ ბეჭდვით ორგანოში არ აქვეყნებენ, სადაც ჩემი წერილი გამოქვეყნდა, ან ჩემს სახელსა და გვარს არ იხსენიებენ, ან კიდევ ჩემს შენიშვნებზე საერთოდ არ მპასუხობენ და „პასუხის“ ძირითად ნაწილში იმისთანა ამბებს ჰყვებიან, რისაც, როგორც მათი „პასუხებიდან“ ირკვევა, ყველაზე მეტად თვითონვე არა სჯერათ. ამგვარი ხასიათისაა პრეტენზიული სათაურით გამოქვეყნებული წერილი — „დიახ, ერის სამსახურში!“ (იხ. ჟურნალი „საზრისი“, № 2, 91. გვ. 15-18), რომლის ავტორმაც, გარდა იმისა, რომ ჟურნალისტური ეთიკის დარღვევით საპასუხო წერილი სხვა ორგანოში გამოაქვეყნა, ამასთან დამალა თავისი ვინაობა და მკითხველს ინკოგნიტო-ოპონენტის როლში მოევლინა. წერილი ჟურნალის რედაქციის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური განყოფილების სახელითაა ხელმოწერილი და წარმოადგენს რეაქციას (და არა პასუხს!) ჩემს წერილზე — „კომპარტია ერის სამსახურში?“ (გაზ. „საქართველო“, № 2, 91).

მას შემდეგ, რაც გაჩნდა შედარებით თავისუფალი პრესა, ზოგიერთ ჟურნალსა და გაზეთში მომრავლდა სარედაქციო განცხადებები, რომ **წერილების ავტორთა აზრი და რედაქციის თვალსაზრისი ყოველთვის არ ემთხვევა ერთმანეთს.** ჩვენს შემთხვევაში სწორედ რომ ის ვითარებაა, როცა წერილის აზრი და რედაქციის თვალსაზრისი ერთი და იგივე უნდა იყოს, რადგანაც წერილი რედაქციის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური განყოფილების სახელითაა გამოქვეყნებული., ამასთანავე ჟურნალის მთავარი რედაქტორის მოადგილე კარლო დოლიძე ამ წერილს „მეცნიერულად დასაბუთებულ“ პასუხად მიიჩნევს ჩემს წერილზე (იხ. გაზ. „ცხოვრება“, 13. 04. 91). ამ „პასუხს“ რომ არაფერი აქვს საერთო დასაბუთებასთან, ამაში მალე დარწმუნდება მკითხველი, და თუ ბატონ კარლო დოლიძეს ასე ესმის მეცნიერული დასაბუთება, მაშინ დაუსაბუთებელი პასუხი რაღაა?

სანამ კონკრეტულად საქმეზე გადავიდოდე, ერთიც მინდა აღვნიშნო: ჩემი წერილი — „კომპარტია ერის სამსახურში?“ თეორიული ხასიათის იყო, სადაც კომპარტიის წესდების ზოგიერთი დებულების ანალიზის საფუძველზე შევეცადე იმის დასაბუთებას, რომ კომპარტია თავისი არსის გამო ერის სამსახურში ვერ ჩადგება. წერილში საუბარი არ ყოფილა კონკრეტულად რომელიმე პიროვნების პარტიულ მრწამსზე. ეს არც იყო ჩემი მიზანი. იმასაც ვიტყვი, რომ პირადად მე არავინ არ შემიფასებია მისი პარტიულობის გამო უარყოფითად. კარგად მესმის, რომ ბევრმა ჩვენმა თანამემამულემ (და სხვამაც) სკკპ-ში ამ გზით არაერთი სასიკეთო საქმეც გააკეთა. სხვა შემთხვევაში ქვეყანა უპირატესად ულირსი ადამიანების ხელში აღმოჩნდებოდა. ისიც კარგად ვიცი, რომ უპარტიოთა შორის მრავლად იყვნენ ჩვენი ქვეყნის დამაქცევარნი.

ახლა უშუალოდ „პასუხზე“.

ზოგადად უნდა ითქვას, რომ „პასუხის“ მხოლოდ ნაწილი ეთმობა ჩემს წერილს და მასში არსებითად არაფერია ნათქვამი ჩემს შენიშვნებზე. „პასუხის“ დიდი ნაწილი კი ეთმობა კომპარტიის მიღწევებს ეროვნულ საკითხში, ამონაწერებს საქართველოს კომპარტიის პროგრამიდან და ა. შ. რომელთაც ასე შეეჩვია ჩვენი ყური 70 **წლის მანძილზე. განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ ოპონენტი ყველაფერს ამას წერს მას შემდეგ, როცა სახეზეა კომპარტიის მოტანილი „სიკეთე“** ეროვნულ საკითხში.

ოპონენტი რიტორიკულად ამბობს: „ჩვენ არ ვიცით, იყო თუ არა ბატონი მიხეილი კომპარტიაში, მაგრამ თუ იყო, ნამდვილად „გაემიჯნებოდა“ მას, ამაში კი დარწმუნებული ვარ. ჩანს, იგი ახლა ხარკს უხდის კონიუნქტურას, ყოველნაირად ცდილობს, რომ ერთგულება დაუმტკიცოს ხელისუფლებას“. ერთი შეხედვით ოპონენტმა თითქოსდა არ იცის წარსულში კომპარტიაში ჩემი ყოფნა-არყოფნის შესახებ, მაგრამ რამდენადაც ჩემს აღნიშნულ წერილს კონიუნქტურისადმი ხარკის მოხდად და ახალი ხელისუფლებისადმი ერთგულების დამამტკიცებლად მიიჩნევს, ამდენად სავარაუდოა, რომ მას ეჭვიც არ ეპარება ჩემს პარტიულ წარსულში.

ოპონენტის ვარაუდს თუ დავუჯერებთ, მე, რაღაც დიდი ცოდვა ჩამიდენია წარსულში და ახლა ვინანიებ ახალი ხელისუფლების წინაშე ერთგულების დასამტკიცებლად. ეს მის სინდისზე იყოს! პირადად მე არც ჩემი წარსულის მეშინია და არც ახლანდელობის. გამომდინარე აქედან, არავისთან არ მჭირდება ერთგულების დამტკიცება. რაც შეეხება „ახალ ხელისუფლებასთან“ (უმჯობესია ითქვას ეროვნულ პარლამენტთან!) დამოკიდებულებას, ყველა ქართველის ვალია გვერდში ამოუდგეს მას. გვერდში ამოდგომა კი სულაც არ ნიშნავს ყველაფერში დათანხმებას..

ოპონენტს ვურჩევ ყურადღებით წაიკითხოს ჩემი წერილები „ლიტერატურულ საქართველოში“ (2. 03. 90; 13. 07. 90 და 16. 11. 90), „ახალგაზრდა ივერიელსა“ (30. 11. 89; 20. 11. 90 და 21. 02. 91) და „აჭარაში“ (30. 01. 91) და იოლად დარწმუნდება, რომ არც ერთი ხელისუფლებისადმი არ მიცდია ერთგულების დამტკიცება იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ არაფერში არ მჭირდება ის.

ამის შემდეგაა „პასუხში“, რაცაა. ამდენი ამბების შემდეგ მართალი გითხრათ, ვერ წარმოვიდგენდი თუკი ოდესმე ქართულ ენაზე მაინც მომიხდებოდა ასეთი დითირამბების წაკითხვა კომპარტიის საქმიანობისადმი, განსაკუთრებით მისი პოლიტიკის წარმატებებზე... ეროვნულ საკითხში. ზოგადი ფრაზების შემდეგ, სადაც ლაპარაკია კომპარტიის სერიოზულ შეცდომებზე, ერთა შორის კონფლიქტებზე და ა. შ. ვკითხულობთ: „მაგრამ, ალბათ, მართებული არ იქნებოდა ხაზი გადაგვესვა იმ წარმატებებისათვის, რაც ეროვნული ურთიერთობების დარგშია მოპოვებული საბჭოთა ხელისუფლების წლებში“. აი, თურმე რა ყოფილა? მართალია ერთა შორის ურთიერთობანი დაიძაბა, ხოცვა-ჟლეტა სახეზეა, მაგრამ წარმატებებიც ეჭვს გარეშეა!

ზედმეტად მიმაჩნია მკითხველს შევახსენო თუ სადამდე მიიყვანა საქართველო ოპონენტის ასე შექებულმა საქართველოს კომპარტიის ეროვნულმა პოლიტიკამ. ოპონენტის „ღრმა რწმენით“ კი: „რეალური სინამდვილე ის არის, რომ 70 წლის მანძილზე ბევრი რამ გაკეთდა საბჭოთა ქვეყნის ხალხთა ეროვნული თანხმობისა და კონსოლიდაციისათვის“. სწორედ ამაზე იტყვიან — ფიცი მწამს ბოლო მაკვირვებსო. მე კი ამის წამკითხველს აღარც ფიცი მწამს და ბოლოც ნამდვილად არ მაკვირვებს.

ოპონენტი მსაყვედურობს, თუ რატომ გავიხადე საგანგაშოდ და საქირქილოდ (რას იზამ, ასეა ყოველთვის, იქ, სადაც დაუსაბუთებელი პასუხი დასაბუთებულად საღდება, დასაბუთება ქირქილად ჩაითვლება!) სკკპ-ს წესდების ის დებულებები, სადაც ცხადად ჩანს სკკპ-ს ტოტალიტარული ხასიათი. ოპონენტის შენიშვნით ეს დებულებები მე აღებული მაქვს კომპარტიის 1986 წლის წესდებიდან, მაშინ, როცა ახალ წესდებაში არც ერთი მათგანი არ შესულაო. კი მაგრამ, ცოტა ლოგიკა ხომ მაინც საჭიროა, თუკი ეს დებულებები საგანგაშო არ იყო, მაშინ რატომ გაუკეთდა მათ ახალ წესდებაში სრული იგნორირება:

ჩემი ოპონენტი ქომაგობს კოსმოპოლიტიზმის ცნებას და დღეს მას არც თუ ისე „მომაკვდინებლად“ მიიჩნევს. რა გამოდის, კოსმოპოლიტიზმი ადრე სახიფათო იყო და ახლა არა? რამდენიც არ უნდა ვეცადოთ, მაინც ვერ ავუვლით გვერდს იმას, რომ კოსმოპოლიტიზმი ეროვნული პოზიციებიდან მიუღებელია.

„პასუხში“ საუბარია აგრეთვე თითქოსდა ჩემს უარყოფით დამოკიდებულებაზე საქართველოს კპ-ის ცკ-ის ყოფილი პირველი მდივნის ავთანდილ მარგიანის საქმიანობისადმი. ეს, უბრალოდ, ცილისწამებაა! მე წერილში აღვნიშნავდი და ახლაც ვიმეორებ: ბატონი ავთანდილ მარგიანის სიტყვების გულწრფელობასა და პატრიოტიზმში ეჭვის შეტანა შეუძლებელია, რომ მან სიტყვა საქმედ აქცია და ჩამოაყალიბა სამაჩაბლოს აღორძინების ფონდი. ეს სიტყვები მის საქმიანობაში ეჭვის შეტანას ნიშნავს? მე ამასთან ერთად ხაზი გავუსვი იმ გარემოებას, რომ ამ გულწრფელობისა და პატრიოტიზმის მიუხედავად კომპარტიის პრინციპები მას არ აძლევს საშუალებას ბოლომდე თანმიმდევრული იყოს მეთქი. ამ შემთხვევაში მე რომ მართალი ვიყავი გამოჩნდა იქიდანაც, რომ ბატონი ავთანდილ მარგიანი ვერ შეეგუა ამ გარიგებას და გადადგა.

რაც შეეხება ბატონი გრიგოლ ონიანის არჩევას საქართველოს ცკ-ის ერთ-ერთ მდივნად, რაც მე თურმე „დიდ საკვირველებად მომაჩნია“, პირიქით საკვირველებად კი არა კანონზომიერ მოვლენად ვთვლიდი. რაზე იყო საუბარი ჩემს წერილში? ერთი მხრივ ბატონი ავთანდილ მარგიანი სტალინს, ხრუშ-

(დასასრული მე-7 გვ).

სახელები ახალი, განწყობა და პრინციპები ძველი

(დასასრული)

...ოვს, ბრეჟნევს... პარტიის საზე-...ის გამტეხებად მიიჩნევდა და ...მავე დროს ერთ-ერთი „მგზნება-...ე სტალინელი“ არჩეული იქნა ...სწორედ იმ პარტიის ცენტრალური ...ომიტეტის მდივნად, რომელსაც ...ვით ბატონი ავთანდილ მარგიანი ...ელმძღვანელობდა? არის თუ არა ...ქ სიტყვასა და საქმეს შორის შე-...საბამობა? იმის შესახებ, თუ რა-...ომ ჩავსვი „მგზნებარე სტალი-...ელი“ ბრჭყალებში, რასაც გაუკვი-...ვებია ოპონენტი, ვიტყვი: ეს ...ნება დღეს გარკვეულ სტერეოტი-...ად იქცა და სწორედ ამის გამო ...ოექცა იგი ბრჭყალებში და მეტი ...რაფერი.

„პასუხი“ მოჩვენებითი თავაზია-...ობითაა დაწერილი, რაც კარგად ...ანს მისი ფინალიდანაც: „ეგებ ნა-...ვილად სჯობდეს თავი გავანე-...ოთ პოლიტიკოსობას (ვითომ ...ატომ? — მ. მ.), მლიქვნელობას, ...კილვას და ერთმანეთის შევეჭი-...ოთ პატრიოტული საქმეების კე-...ებაში“, „არა გვგონია, რაიმე ...კეთე მოუტანონ ახალ ხელისუ-...ლებას ერთი ბანაკიდან მეორეში გადაბარგებულმა მეძროველებმა, და თუ ისინი ვერ მოახერხებენ, რომ თავი დაალწიონ კონიუნქტურისა და მაამებლობის მავნე სენს, გზა-კვალს მაინც ნუ აუბნევენ მკითხველს“. გაცვეთილი ფრაზებია! მაგრამ თუკი ყველაფერს ამას ოპონენტი ჩემი მისამართით ამბობს, ჯერ კარგად უნდა გაარკვიოს ვიყავი თუ არა ადრე ვინმეს ბანაკში, თვითონ უნდა დარწმუნდეს ვიმყოფები თუ არა კონიუნქტურის გავლენის ქვეშ, ვწერთ თუ არა ვინმეს საამებლად და ა. შ. სხვა შემთხვევაში ესეც ცილისწამებაა. მაგრამ ამისათვის პასუხი როგორ უნდა მოთხოვო იმას, ვინც ძველი იდეოლოგიის ისეთ ტყვეობაშია, რომ ვერც კი წარმოუდგენია რაიმე დაიწეროს მაამებლობისა და მლიქვნელობის გარეშე.

ახლა კვლავ მივუბრუნდეთ საკითხს საქართველოს კომპარტიის დამოუკიდებლობის შესახებ. ჩემი წერილის გამოქვეყნებიდან 4 თვე გავიდა და მე ისევ იმ აზრზე ვარ, რომ რეგიონალური დამოუკიდებელი კომპარტია არ არსებობს, ის მართლაც შესძლებს კომპარტიის ძირითადი პრინციპებისაგან განთავისუფლებას და მართლაც დამოუკიდებელი გახდება, მაშინ ალარც კომპარტია იქნება!

ჩემი აზრის განსამტკიცებლად მრავალი მაგალითის მოტანა შემიძლია, მაგრამ მხოლოდ ორით დავკმაყოფილდები. ამასთან ამისათვის „შორს არ წავალ“, მივმართავ გაზეთისა და ჟურნალის იმ ნომრებს, რომლებშიც ჩემი წერილი „კრიტიკულად“ შეფასებული.

13 აპრილის გაზეთ „ცხოვრებაში“, პირველსავე გვერდზე პუბლიკაციაა კოსმონავტიკის დღესთან დაკავშირებით რუბრიკით — „ჩვენი ისტორია“, სადაც ცნობილი კონსტრუქტორის სერგეი კოროლიოვის შესახებ ვკითხულობთ: „მრავალი ტანჯვა-წამების შემდეგ, 1940 წელს, მას ორი წლით შეუმცირეს სასჯელი. ამ დროს მოხდა უცნაური ამბავი, რამაც გადაწყვიტა ჩვენი კოსმონავტიკის მომავალი ბედ-იღბალი...“ (ხაზი ჩემია — მ. მ.). კიდევ ერთხელ გავიხსენოთ, რომ გაზეთის სწორედ ამ ნომერში ბატონმა კარლო დოლიძემ აღნიშნა ჩემს წერილზე „საზრისში“ გამოქვეყნებული „მეცნიერულად დასაბუთებული“ პასუხის შესახებ.

ჟურნალ „საზრისის“ მე-2 ნომერში კი, როგორც კი ჩემი წერილის შეფასება მთავრდება, იქვეა რუბრიკა — „ჩვენი ცნობა“. აქ „გლასნოსტიდან“ № 5, 91) გადმობეჭდილია სტატისტიკური ცნობა — „რამდენი კომუნისტია ამჟამად?“.

მას შემდეგ, რაც საქართველომ დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, განა შეიძლება ლაპარაკი „ჩვენ კოსმონავტიკაზე“ ან რა ჩვენი ისტორიაა საბჭოთა კოსმონავტიკა? უფრო მეტიც — საბჭოთა კოსმონავტიკა არასოდეს ყოფილა ჩვენი! ვინ აღარ გაფრინდა კოსმოსში საბჭოთა კოსმოსური ხომალდებით — ფრანგი, ვიეტნამელი, კუბელი... მაგრამ არც ქართველი და საბჭოთა კავშირში მცხოვრები არც სხვა პატარა ერის წარმომადგენელი „უფროს ძმას“ არ „გახსენებია“.

ან კიდევ, „საზრისი“ — საქართველოს „დამოუკიდებელი“ კომპარტიის ორგანო, რატომ იჩენს ასე დიდ ინტერესს საბჭოთა კავშირში კომუნისტების რაოდენობაზე? როგორც ერთ შემთხვევაში, ისე მეორეში ამ ინტერესთა მიზეზი უბრალო და მარტივია: არ არსებობს საქართველოს „დამოუკიდებელი“ კომპარტია ... მომდინარეობს ეს სიმპტომი არსებული „ჩვენი კოსმონავტიკისადმი“ და ნოსტალგია კომპარტიის წევრთა რაოდენობის შემცირებაზე საბჭოთა კავშირში. როგორც ვხედავთ გაზეთისა და ჟურნალის სათაურების შეცვლა საქმეს ვერ უშველის თუკი განწყობა და პრინციპები ძველი დარჩა.

საერთოდ კი ერთობ უცნაურად გამოიყურება იმის დაჟინებული მტკიცება, რომ საქართველოს კომპარტია დამოუკიდებელ კურსს გაატარებს: ეს შესაძლებელი იქნება მხოლოდ მაშინ თუკი იგი გააუქმებს კომპარტიის არსებით პრინციპებს: და თუ ეს მოხდება, რა აუცილებელია საქართველოს პარტიული ორგანიზაცია მაინცდამაინც იწოდებოდეს კომპარტიად?

ვეთანხმებით ოპონენტს იმაში, რომ ჩვენ ერთი საქმე უნდა ვაკეთოთ — „ერთად უნდა დავრჩეთ განუყრელად“. მაგრამ ეს იმ შემთხვევაში, თუკი მიზანი ერთი გვექნება და ამ მიზნის განხორციელებისას საკუთარ თავს დავემყარებით და „მხსნელს“ საქართველოს გარეთ არ დავიგულებთ.

ჩვენი გაზეთის რამდენიმე ნომერში გამოქვეყნდა დავით გორგაძის მოგონებები „მოგზაურობა ჯოჯოხეთში“. რედაქციაში ხშირად რეკავენ (უმეტესად ძველი, ავტორის თაობის წარმომადგენლები), და ინტერესობენ, ვინ არის დ. გორგაძე. სამწუხაროდ იგი გარდაცვლილია. ჩვენმა რედაქციამ მიმართა მის ოჯახს. დ. გორგაძის ქალიშვილმა მოგვაწოდა მისი მოკლე ბიოგრაფია, რომელსაც ქვემოთ ვბეჭდავთ.

დავით გორგაძე დაიბადა 1903 წ. ქალაქ თბილისში ცნობილი ქართველი მეცნიერის სერგო გორგაძის ოჯახში.

მან 1926 წ. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალ-ეკონომიკური ფაკულტეტი. 1937 წლამდე მუშაობდა ჯერ ამიერკავკასიის ფედერაციის, ხოლო შემდეგ საქართველოს სსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტში.

1937-1945 წწ. დ. გორგაძე იყო რეპრესირებული, 1945-1947 წლებში ხელმძღვანელობდა ტყიბულის, წყალტუბოს, ქუთაისის „სატნახში-...ის“ სამშენებლო ორგანიზაციების საგეგმო სამსახურებს. 1957 წ. რეაბილიტაციის მიღების შემდეგ დაუბრუნდა თბილისს. 1965-1978 წწ. ხელმძღვანელობდა კვების მრეწველობის სამინისტროს საგეგმო განყოფილებას. იყო საქართველოს დამსახურებული ეკონომისტი. გარდაიცვალა 1981 წ.

მოგონებები ციხეში და ბანაკებში გატარებული წლების შესახებ დავით გორგაძემ 1962-1963 წლებში დაწერა. იგი თანამშრომლობდა პერიოდულ პრესაში, გამოქვეყნებული ჰქონდა იგავ-არაკები რუსულ ენაზე ჟურნალში („Литературная Грузия“ 1969 № 7, 8, 11). აგრეთვე ნ. ბარათაშვილის „მერანის“ რუსული თარგმანი („საბჭოთა ხელოვნება, 1970, № 10).

მოგზაურობა ჯოჯოხეთში

დავით გორგაძე

...ა, დაახლოებით, ოქმის შინა-...სი. ხელი სიამოვნებით მოვაწე-... გამომძიებლები გამომემშვიდო-...ნ და წავიდნენ. მე საკანში და-...რუნდი. ჩემი მეგობრები თვლი-...ნ, რომ ასეთ ოქმს გამოძიება ...ამართლის კოლეგიაზე ვერ წა-...დგენდა და რომ მე მოკლე ხა-...ში გამათავისუფლებდნენ. მაგრამ ...ქობულოვს ყალთაბანდობით მი-...ბული ლენინის ორდენის უკან ...ბრუნება არ სურდა, მით უმე-..., რომ იმ ხანებში ძალიან და-...ხაურეს და ბერიას მეშვეობით ...ავშირო შინსახკომში გადაიყ-...ეს დიდ თანამდებობაზე. მისი ...ლქვეშეები როგორ ვაბედავდ-... ჩემი გულისათვის მისთვის ...ნის მიყენებას.

...სამართლის კოლეგიაზე საქმე ... გაუტანიათ. არც სამეულს გა-...ილავს. გაგზავნეს საკავშირო ...ახკომის საგანგებო სათათბი-...ზე, რომელმაც 1939 წლის მა-...ს გადაწყვეტილებით ჩემს დაუ-...რებლად გამომიტანა განაჩენი. ...თხულია ამ განაჩენის პრეამ-...ა: „დ. ს. გორგაძე, 1903 ... დაბადებული, სსრკ-ის მოქა-..., ეროვნებით ქართველი, რო-... ეჭვმიტანილი კონტრრევო-...ციურ საქმიანობაში, მოთავსე-... იქნეს შრომა-გასწორების ბა-... რვა წლის ვადით. საქმე გა-...ეს არქივს“.

... არა დადასტურებული და ...ვილად ჩადენილი საქმიანო-...თვის, არამედ როგორც ეჭვ-...ანილი. რა შეიძლება ითქვას ..., უკაცრავად პასუხია, იუ-...იციის აქტზე?!

...რო თვე კიდევ დავყავი საკან-... 1939 წლის გაზაფხულზე ...მიძახეს სხვებთან ერთად, ...ითხეს რემინგტონზე დაბე-..., ამონაწერი განაჩენიდან და ... წლით გამისტუმრეს შორეულ ...ოეთში. იმავე ოქმით, რომ-... ძალით მე რვა წლის პატიმ-რობა მომისაჯეს, თბილისის ციხეში მყოფ 370 კაცს მიუსაჯეს ხუთ-ხუთი და რვა-რვა წელი. წარმოიდგინეთ ერთ სხდომაზე ამდენი ხალხის მიმართ მსჯავრის გამოტანა?!

როგორც ვხედავთ, დანტეს „ღვთაებრივი კომედიის“ ის ნაწილი, რომელშიც ჯოჯოხეთზეა ლაპარაკი, ზღაპარია იმასთან შედარებით, რაც მე განვიცადე შინსახკომის შიდა ციხეში, აქვე, ჩემს მშობლიურ თბილისში.

დაიწყო ახალი ეტაპი ჩემს ცხოვრებაში, მძიმე, სავსე სისხლითა და ოფლით; ცხოვრება ზნედაცემულ, გაქსუებულ, გულცივ და ულმობელ ადამიანთა შორის, სადაც დევიზად აქვთ: „თუ ჩვენ ორთა შორის ორივეს მოგველის საიქიოს გამგზავრება, უმჯობესია ჯერ შენ წახვიდე, მე კი შენს შემდეგ წამოვალ!“

ამ დევიზის საფუძველზე მუხანათობა, შანტაჟი, ძარცვა, მკვლელობა, დასახიჩრება, მოტყუება და გაცემა ყოველდღიური და ნაცადი იარაღი იყო ნაძირალების არსენალში. ასეთ გარემოცვაში ძლებდნენ მხოლოდ ერთეულები.

ნაძირალას მოთვინიერება

„**სტოლიპინის**“ ვაგონით ხანგრძლივი მგზავრობის შემდეგ (ბაქო, როსტოვი, ხარკოვი, მოსკოვი, ვოლოგდა) ჩვენი ჯგუფი კოტლასში, შინსახკომის გამანაწილებელ ბანაკში მოხვდა, სადაც იმჟამად, ჩრდილოეთის შრომა-გასწორების ბანაკებში განაწილების მოლოდინში, ოცდაათი ათასზე მეტი პატიმარი იყო თავმოყრილი.

ერთხელ, კვირა დილით გამოგვიყვანეს ბარაკებიდან (ეს უზარმაზარი ხალხი — ოცდაათიათას კაცზე მეტი — ზონებად ვიყავით დანაწილებული. ზონები ეკლიანი მავთულით იყო გარშემორტყმული), გაგვამწკრივეს და ბანაკის უფროსმა კომისაროვმა ასეთი ბრძანება გასცა:

— ფაშისტებო, ხუთი ნაბიჯით წინ!

ჩვენ, ესე იგი „პოლიტიკურმა დამნაშავეებმა“, რომლებიც კოდექსის 58-ე მუხლით ვითვლებოდით მსჯავრდადებულად, ხუთი ნაბიჯი გადავდგით.

— შემობრუნდით! — გვიბრძანა კომისაროვმა. ჩვენ შემოვბრუნდით. პირველ მწკრივში დარჩნენ ქურდბაცაცები, მკვლელები, მძარცველები, გამუპანგველები, გამხრწნელები, ერთი სიტყვით, სისხლის სამართლის „თაიგული“.

კომისაროვმა ჩვენ, „ფაშისტებს“, ზურგი შემოგვაქცია და ამ „თაიგულს“ მიმართა:

— თქვენ, ამხანაგებო, საბჭოთა ადამიანები ხართ და უეჭველია, ასეთივენი დარჩებით! მართალია, თქვენ მიგიძღვით დანაშაული, მაგრამ სასჯელის მოხდის შემდეგ დაუბრუნდებით საზოგადოებას, ესენი კი, — მოაშვირა ხელი ჩვენკენ — საბჭოთა ხელისუფლების დაუძინებელი მტრები არიან, ერიდეთ მათ! ერიდეთ როგორც კეთროვანებს, მათი ყოველი სიტყვა, მათი სუნთქვაც კი შხამია!!

ამ „პოლიტსაათის“ კომისაროვის აზრით „ალმზრდელობითი“ ხასიათი უნდა ჰქონოდა და შემდეგი ეპიზოდიდან დავრწმუნდებით, რომ ჰქონდა კიდეც.

მეორე დღეს ერთი ჯგუფი გაგვიყვანეს სევერნაია დვინას ნაპირზე, წინა ღამით მოსული ტივის დასაშლელად და მორების ნაპირზე გამოსატანად.

უკვე ყინავდა, ტივი გრძელი იყო და — ალაგ-ალაგ სიცივეს ნაპირზე მიეყინა. ლომებით მუშაობა დაგვპირდა. დაგვცხა. ერთ-ერთმა „ფაშისტმა“, (ასეთები ამ ჯგუფში ხუთი თუ ექვსი ვიყავით), ტომით რუსმა, წარსულში გამოჩენილმა ინჟინერმა, პიჯაკი გაიხადა და ახლოს, მორების ერთ შტაბელზე ჩამოკიდა. თვითონ კი მუშაობა განაგრძო.

ჩვენს ჯგუფში „ფაშისტების“ გარდა იყვნენ შემოწმებული „საბჭოთა ელემენტები“. ერთმა მათგანმა, დაბალი ტანის ქერა ბავაცამ ინჟინრის პიჯაკი ჩამოხსნა და ბარაკიდან წამოღებულ ტომსიკაში დამალა.

ინჟინერმა ეს შეამჩნია, ლომი მიატოვა და ახლოს მივიდა.

— ამოიღე ტომსიკიდან ჩემი პიჯაკი!

ქურდმა გაიცინა.

— რომელი პიჯაკი, ბძელო?! შენ გიჟი ხომ არა ხარ?

— ეხლავე ამოიღე პიჯაკი, თორემ...

— ბიჭებო! უყურეთ ამ ფრაერს, ამას. რაებს ბოდავს, რომელი პიჯაკი, რის პიჯაკი, ძმებო, განა ეცვა მაგას პიჯაკი?

დამქაშებმა ერთხმად დაუმოწმეს, რომ ინჟინერზე მათ დღეს პიჯაკი არ დაუნახავთ.

ჩვენ, ესე იგი, „ხალხის მტრებმა“ კატეგორიულად მოვითხოვეთ დაებრუნებინათ პიჯაკი ჩვენი ამხანაგისათვის. სიცილი დაგვაყარეს. ინჟინერმა მიმართა ერთ-ერთ გუშაგს, რომელიც მეორე შეიარაღებულ გუშაგთან ერთად ჩვენ გვდარაჯობდა.

— მოქალაქე მცველო! (პატიმრებს არ ჰქონდათ სხვაგვარი მიმართვის უფლება) გთხოვთ უბრძანოთ, დაუყოვნებლივ დამიბრუნოს.

ამ ვაჟბატონმა ეს წუთია, პიჯაკი ამაცალა.

გუშაგმა თოფი ჩამოიხსნა მხრიდან, მოიმარჯვა და ქურდს დაუმიზნა..

— ეხლავე დაუბრუნე ნაქურდალი!

ქურდმა აინუნშიაც არ ჩააგდო ეს ბრძანება, გული გადაიღეღა, ქუდი უკან გადაიწია და თავხედურად მიმართა გუშაგს:

— მესროლე, თუ ბიჭი ხარ, აბა, მესროლე! შენ რა, ფაშისტს ექომაგები, თუ როგორ არის შენი საქმე? აბა, თავი არ წააგო, გესმის! — მუქარით დაასრულა ამ არამზადამ თავისი სიტყვები.

საწყალ გუშაგს ქუთუთოები აუთრთოლდა, წახდა ... როგორ მოქცეულიყო. გა... მეორე გუშაგს, რომელიც მოშორიახლოს იდგა. ამ უკანასკნელმა ანიშნა — თავი დაანებეო. ამანაც თოფი მხარეზე ჩამოიკიდა და ინჟინრის თხოვნას ყური აღარ ათხოვა. არც განცხადებამ და არც ჩივილმა კომისაროვთან არ გაჭრა.

შემდეგ შევიტყვეთ, რომ ბანაკის ნაძირალებს კავშირი ჰქონდათ ზოგიერთ ასეთივე ნაძირალი გუშაგთან და მათი მეშვეობით ბეჩავი ინჟინრის პიჯაკი ლიტრა არაყზე გადაცვალეს.

როგორც ხედავთ, ბატონი კომისაროვის აღმზრდელობითმა მუშაობამ უშედეგოდ არ ჩაიარა.

ათიოდე დღე დავყავი კიდევ კოტლასის გამანაწილებელ ბანაკში.

„ოკაზიის“ დღეც დადგა. დილას გამომიძახეს ნივთებით, ეტაპისათვის მოემზადეო.

ასე ვიარეთ რვა დღე. გზადაგზა ვაკვირდებოდი უნებურ თანამგზავრებს — როგორც ჩემს ბედში მყოფ „კონტრიკებს“, ისე „შეცდომაში შეყვანილ“ და დროებით იზოლირებულ ნაძირალებს.

ამ უკანასკნელთაგან გამოირჩეოდა ოცდაცამეტი-ოცდათხუთმეტი წლის ჯმუხი, კუნთმაგარი, მუდამ წარბშეკრული, სიტყვაძვირი ვასია მიროშნიჩენკო, რომელმაც ოცდათხუთმეტი წლიდან თითქმის ოცი წელი ბავშვთა გამასწორებელ სახლებში, კოლონიებში და ბანაკებში გაატარა. რამდენიმე მკვლელობა, სამი შეიარაღებული თავდასხმა, უთვალავი ხულიგნური გამოხდომა დანით, გამვლელ-გამომვლელთა ბანდიტური გაძარცვა ღამღამობით დიდი ქალაქების ბნელ ქუჩებში, და ყოველივე ამისათვის — ორჯერ გამოტანილი და შემდეგ პატიმრობით შეცვლილი სასჯელის უმაღლესი ზომა — დახვრეტა. ეს იყო მის „შრომის წიგნაკში“ აღბეჭდილი ნამსახურეობის არასრული სია.

ბანაკის პირობებში ვ. მიროშნიჩენკოს სახელი რომანტიკული გმირის, „დიდი ქურდის“ შარავანდედით იყო მოსილი.

მის წინაშე თრთოდნენ ქურდბაცაცები და ყოველი ჯურის სისხლის სამართლის დამნაშავენი. ასე გაგახჯეთ, ადმინისტრაცია და დაცვაც კი ერიდებოდა მას, რადგან მისგან ყოველგვარ მუხანათობას მოელოდა.

ეს ყველაფერი მე გვიან შევიტყვე, უკვე ადგილზე ჩასვლის შემდეგ. მაგრამ მიროშნიჩენკოსთან ეტაპით მგზავრობამ რვა დღე-ღამის განმავლობაში იმედაც ცხადჰყო, რომ ეს ვაჟბატონი უსტაბაშად იყო აღიარებული წვრილფეხა და მსხვილფეხა არამზადების მიერ.

ერთ-ერთი შესვენების დროს ასეთი ეპიზოდის მოწმე გავხდი:

ცეცხლთან მჯდომმა მიროშნიჩენკომ ჩექმები გაიძრო, მოიხსნა „პარტიანკები“ და ერთ-ერთ ბაცაცას ხელით ანიშნა — გამიშრეო.

ამას სხვა ძმაბიჭებმაც მოჰკრეს თვალი და რამდენიმე ხელი წაეპოტინა „პარტიანკებს“ — „ჩვენ გაგიშრობთო“. მიროშნიჩენკოს ხმაც არ ამოუღია, მრისხანედ გადახედა — თავის ხელქვეითებს, ხელით გააჩერა, თითქოს ეუბნებოდა: „თქვენ ვინ გეკითხებათ? ვისაც დავავალე, ის გააშრობსო“, და თავისებური მედიდურობით ზურგი შეაქცია მლიქვნელ „აქტივისტებს“.

(გაგრძელება იქნება)

(გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „საქართველო“, № 5, 7, 8.)

საქართველოს უზენაესი საბჭოს ფრაქციის „დემოკრატიული ცენტრის" შეკითხვა

საქართველოს რესპუბლიკის სასამართლოების განაჩენით მსჯავრდადებულ პირთა მიერ რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სასჯელის მოხდის და შრომაგასწორებით დაწესებულებებში პატიმართა უფლებების დაცვის შესახებ.

საზოგადოებრიობის ფართო წრეების, მათ შორის პარლამენტში წარმოდგენილი პოლიტიკური პარტიებისა და დეპუტატების მიერ სხვადასხვა დროს არაერთგზის დასმულა საკითხი იმ პირთა მიერ სისხლის სამართლის სასჯელის საქართველოს ტერიტორიაზე მოხდის შესახებ, რომლებიც მსჯავრდადებულნი არიან საქართველოს რესპუბლიკის სასამართლოების განაჩენებით.

მას შემდეგ, რაც საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესმა საბჭომ მიიღო სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი, ზემოთაღნიშნული საკითხი, როგორც სუვერენიტეტის ერთ-ერთი ელემენტარული პირობა, არც უნდა საჭიროებდეს სპეციალურ განხილვას.

მაგრამ არსებობს სარწმუნო ინფორმაცია, რომ საქართველოს ახალი პარლამენტის არჩევნებიდან დღემდე რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ იგზავნებიან პატიმრები. თუ ეს ასეა, შინაგან საქმეთა სამინისტროს ეს პოზიცია შეუსაბამობაშია პოლიტიკური ხელისუფლების გამოცხადებულ კურსთან, სუვერენიტეტის ელემენტარულ მოთხოვნებთან, პატიმართა ადამიანურ უფლებებთან.

საკითხის დაზუსტების მიზნით, ფრაქცია შეკითხვით მიმართავს შინაგან საქმეთა მინისტრს ბატონ დ. ხაბულიანს.

1. შეესაბამება თუ არა სინამდვილეს ინფორმაცია გასული წლის ნოემბრიდან დღემდე სასჯელის მოხდის მიზნით საქართველოს ტერიტორიიდან პატიმართა გაყვანის ფაქტების თაობაზე?

2. რა ოფიციალური ზომები მიიღო სამინისტრომ იმ პატიმრების რესპუბლიკის შრომა-გასწორებით დაწესებულებებში შემოყვანის მიზნით, რომლებიც მსჯავრდადებულნი იყვნენ საქართველოს სსრ სასამართლოების განაჩენით და წლების მანძილზე სასჯელს იხდიან რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ (რაოდენობა, კონკრეტული ღონისძიებები).

3. რა ღონისძიებები მიიღო სამინისტრომ რესპუბლიკის შრომა-გასწორებით დაწესებულებებში პატიმართა უფლებების და რეჟიმის უზრუნველსაყოფად იმ ნორმების შესაბამისად, რაც გათვალისწინებულია საერთაშორისო იურიდიული სტანდარტებით; კერძოდ „დაპატიმრებულებთან მოპყრობის მინიმალური სტანდარტული წესებით" და „კონვენციით წამებისა და მოპყრობისა და დასჯის სხვა სასტიკ არაადამიანურ ან ღირსების შემლახველ სახეობათა წინააღმდეგ".

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს ფრაქცია „დემოკრატიული ცენტრის" განცხადება

უგულებელყოფს რა დეპუტატთა უფლებებს, საქართველოს უზენაესი საბჭოს ოფიციალური ორგანო — გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა" არ ბეჭდავს ფრაქცია „დემოკრატიული ცენტრის" მიერ მიწოდებულ მასალებს: არ დაიბეჭდა და ამით საზოგადოებას დაუმალეს ფრაქციის შეკითხვა პატიმრების მდგომარეობის შესახებ, არ იბეჭდება განცხადებები ფრაქციის სხდომის ჩატარებასთან დაკავშირებით, 19 ივნისის ნომერში გამოქვეყნებული ფრაქციის განცხადებაში დაშვებულია უზუსტობა, რომელიც მთლიანად ცვლის განცხადების აზრს. ნაცვლად ტექსტში მოცემული სიტყვებისა „განიხილება რეგლამენტით დადგენილი წესის მიხედვით" უნდა იყოს „განიხილება რეგლამენტით დადგენილი წესის დარღვევით". ფრაქციის თხოვნა, გასწორებულიყო შეცდომა, რედაქციამ უპასუხოდ დატოვა, რაც გვაფიქრებინებს, რომ „შეცდომა" წინასწარ განზრახვით იყო დაშვებული.

ზემოთ მოყვანილ ფაქტებთან დაკავშირებით საქართველოს უზენაესი საბჭოს ფრაქცია „დემოკრატიული ცენტრი" გამოთქვამს პროტესტს და იმედოვნებს, რომ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი და მისი ორგანო გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა" შემდგომში მაინც დაიცავს დეპუტატთა უფლებებს, დაუბრკოლებლად მიაწოდონ ინფორმაცია ამომრჩევლებს.

„დემოკრატიული ცენტრის" სამდივნო

„დემოკრატიული ცენტრის" განმარტება ზემოთ წარმოდგენილ შეკითხვაზე

როგორც მკითხველი ხედავს, საქართველოს უზენაესი საბჭოს ფრაქციას „დემოკრატიული ცენტრი" უხდება ბრძოლის დაწყება საქართველოდან პატიმრების გაყვანის შეწყვეტისათვის, ანუ იმის შესრულებისათვის, რაც ყველა ან თითქმის ყველა ეროვნული პოლიტიკური ორგანიზაციის, მათ შორის „მრგვალი მაგიდის" წინასაარჩევნო პროგრამის ერთ-ერთი ძირითადი პუნქტი იყო. ეს ამოცანა არც უმნიშვნელოა და არც მარტივი. პირიქით, ამ დანაშაულებრივ პრაქტიკას ძალიან ღრმა (და ძნელად ამოსაძირკვავი) ფესვები და ღრმა ფაქტორები აქვს. მკითხველს ვთხოვთ გაითვალისწინოს მთავარი მოტივები, რომელთა გამოც პატიმრების გაყვანის ზემოხსენებული პრაქტიკა პირდაპირ და უშუალოდ უპირისპირდება საქართველოს ინტერესებსა და პრესტიჟს.

1. საქართველო სუვერენული სახელმწიფოა. დაუშვებელია, სუვერენულმა სახელმწიფომ თავისი პატიმარი უცხო ქვეყნების დამსჯელ ორგანოებს ჩააბაროს (თუ არ არსებობს სპეციალური და პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული შეთანხმება ამ სახელმწიფოებს შორის). დაუშვებელია, საქართველო თავისი შინაგანი პრობლემების გადაჭრისათვის იყენებდეს უცხო ქვეყნის (რუსეთის, ყაზახეთის...) გეოგრაფიულ სივრცეს.

2. ქართველი პატიმარი საქართველოს გარეთ დღეს ეროვნული დისკრიმინაციის (და ამ დისკრიმინაციაზე დამყარებული დევნის) ობიექტია. ამგვარად, საქართველოს გარეთ მისი გაყვანით მას ხვდება დამატებითი ტანჯვა და ხიფათი, რომელიც განაჩენით გათვალისწინებული არაა. გარდა ამისა, საქართველოდან ქართველის გაყვანით (ან საქართველოს იმ არაქართველი მოქალაქის გაყვანით, რომელიც საქართველოს თავის სამშობლოდ თვლის) პიროვნებას თავისუფლებასთან ერთად აკარგვინებენ სამშობლოსაც, რაც აგრეთვე განაჩენში გათვალისწინებული არაა.

3. საქართველოდან პატიმრის გაყვანა არღვევს (საქართველოს საზღვრალოდ) საქართველოს დემოკრატიულ ინტერესებს. ამგვარად, ეს პრაქტიკა „ტყვის სყიდვის" (ანუ სტამბოლის ბაზარში ქართველების მიერ ქართველების გაყიდვის) ძველი პრაქტიკის ორგანული გაგრძელებაა არა მხოლოდ მორალური თვალსაზრისით, არამედ დემოკრატიული შედეგების თვალსაზრისითაც.

4. დღევანდელი ხელისუფლება საქართველოს გარეთ ქართველი პატიმრების გაყვანას იმით ასაბუთებს, რომ ერთი კატეგორიის პატიმრებისათვის „კანონიერი ქურდებისათვის", და სხვებისათვის, ვისაც რეჟიმის გამკაცრებული სახეები აქვს მისჯილი) საქართველოში შესაბამისი რეჟიმის ციხე არ მოიპოვება (არ არსებობს არავითარი გარანტია, რომ იგივე პრაქტიკა სხვა პატიმრებზეც არ გავრცელდეს.) ეს საბუთი გამართლებულად ვერ ჩაითვლება. ჯერ ერთი, სახელმწიფომ თავის პატიმარს უნდა დაადოს ის სასჯელი, რომლის განხორციელებაც თვითონ შეუძლია სხვა სახელმწიფოების დაუხმარებლად. მეორეც, საქართველოში დამნაშავის გასამართლება და მისთვის რეჟიმის განსაზღვრა უნდა ხდებოდეს არა საბჭოთა კანონმდებლობით (და, მაშასადამე, საბჭოთა კავშირის პირობებიდან გამომდინარე), არამედ საკუთარი კანონმდებლობით (და, მაშასადამე, საქართველოს პირობებიდან გამომდინარე). დღემდე ეს არ მომხდარა. მაგრამ ეს არ აძლევს სახელმწიფოს უფლებას, ამ მდგომარეობიდან გამოსავალი ეძებოს პატიმრის ინტერესების შელახვისა და ეროვნული სუვერენიტეტის დამცირების ხარჯზე.

5. 1801 წლის ანექსიამდე საქართველოში პატიმრები ცოტა იყო და მათ შენახვას ციხე-კოშკების დილეგები ჰყოფნიდა. რუსეთის შემოსვლით პატიმრების რიცხვი მკვეთრად გაიზარდა. მაგრამ მათი შენახვის პრობლემა რუსეთს არ გასჩენია, რადგან იგი ახდენდა პატიმართა დეპორტაციას საქართველოს გარეთ, სახელდობრ ციმბირში. საქართველოში არსებობდა სოციალიზმი, ანუ ისეთი წყობა, რომელიც საქართველოს მასშტაბით ქვეყანაში ათიათასობით პატიმარს წარმოშობს. მაგრამ პატიმრების შენახვის პრობლემა არც საბჭოთა საქართველოს გასჩენია, რადგან ციმბირში და, საერთოდ, საქართველოს გარეთ გადასახლება აქ კიდევ უფრო დიდი მასშტაბით წარმოებდა, ვიდრე მეფის დროს. პატიმრების იმ რაოდენობის ყოლა, რასაც სოციალიზმი ბადებს, აუცილებლობით გულისხმობს საქართველოს გარეთ მდებარე გადასახლების ადგილის არსებობას, ანუ საკუთარ პატიმართა შენახვის გადაკისრებას სხვა ქვეყნისადმი, სახელდობრ რუსეთისა და შუა აზიისადმი. საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლების პოლიტიკა ცხადად გვიჩვენებს, რომ იგი ვერ იღებს ხელს მართვის სოციალისტურ პრინციპებზე, რომელსაც სხვაგვარად „ადმინისტრაციულ-მბრძანებლური" მეთოდების გამოყენება ჰქვია. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ საქართველოში კვლავაც განზრახულია ათიათასობით პატიმრების ყოლა.

საქართველოს ისტორიული ინტერესები მოითხოვს, რომ საქართველომ, ჯერ ერთი, რეალურად ხელი აიღოს ცხოვრების სოციალისტურ წესზე, სახელდობრ, დააკანონოს ეკონომიკური მოქმედების თავისუფლება, რითაც ფაქტობრივად შემცირდება ე. წ. კონებრივი დანაშაული, რომელიც პატიმრობის ძირითადი წყაროა, თანაც მისი აღმოფხვრის ან პროფილაქტიკის ზომა თავისუფლების აღკვეთა კი არ უნდა იყოს, არამედ ცივილიზებულ ქვეყანაში მიღებული ფინანსური სანქციები. მეორეც, საქართველომ დამოუკიდებლად უნდა შეიმუშაოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის საკუთარი სისტემა, თავისი საკუთარი საზოგადოებრივი მდგომარეობიდან გამომდინარე; და პატიმართა პატრონობის საკუთარი სისტემა. ეს უკანასკნელი „ციმბირის" არმქონე ქვეყნებში ვერ იქნება იმგვარივე, როგორც ციმბირის მქონე ქვეყნებში. ჩვენ უნდა შევეჩვიოთ იმ აზრს, რომ მთელი ჩვენი ცხოვრება ჩვენი ვითარების მიხედვით უნდა დავგეგმოთ!

სანამ კატეგორიულად არ აიკრძალება საქართველოში გასამართლებული პატიმრის გაყვანა საქართველოდან, მანამდე საქართველოს ხელისუფლება ვერ იგრძნობს რაც შეიძლება ნაკლები პატიმრის ყოლის ამოცანის სიმწვავეს. მანამდე, სანამ საქართველოს ხელისუფლება არ იგრძნობს ამ ამოცანის სიმწვავეს, იგი ვერ გაიცნობიერებს ისეთი სოციალურ-ეკონომიკური სისტემის შექმნის მნიშვნელობას, რომელიც პატიმრების დიდ რაოდენობას არ წარმოშობს.

არაა დასამალი: ქართველი ხალხი არ შეურიგდება საქართველოდან პატიმართა გაყვანას! დაე, არც ერთ ჩვენს მოქალაქეს არ მოაკლდეს ჩვენი ცა და ჩვენი მიწა!

ეს გახლავთ დემოკრატიული ცენტრის პოზიცია, რომელიც ამ ფრაქციის როგორც პოლიტიკური და ეკონომიკური, ასევე ჰუმანიტარული კურსის ორგანული ნაწილია.

ახლახან პრესაში გამოქვეყნ[illegible] საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმ[illegible]

დადგენილება

რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების რექტორ[illegible] თანამდებობების დაკავების წ[illegible] სის შეცვლის შესახებ

დადგენილებაში ვკითხუ[illegible] ობთ:

საქართველოს რესპუბლ[illegible] უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი ადგ[illegible]

1. გაუქმდეს საქართველოს რე[illegible] პუბლიკის ტერიტორიაზე სსრკ უ[illegible] ღლესი და საშუალო სპეციალუ[illegible] განათლების სამინისტროს 1987 წ[illegible] 12 ივნისის № 418 ბრძანების მო[illegible] დება, რომელიც ითვალისწინებს [illegible] ქტორთა თანამდებობების დაკავე[illegible] (არჩევნების გზით).

2. დაწესდეს, რომ ამიერიდან სა[illegible] რთველოს რესპუბლიკის უმაღლ[illegible] სასწავლებლების რექტორებს [illegible] ნავს და ათავისუფლებს რესპუბლ[illegible] ის პრეზიდენტი, ავტონომიურ რე[illegible] უბლიკებში — ადგილობრივი მთა[illegible] ობის წარდგენით.

3. დადგენილება ძალაშია გამოქ[illegible] ყნებისთანავე.

საქართველოს რესპუბლიკის უ[illegible] ესი საბჭოს თავმჯდომარე
აკაკი ასათია[illegible]

თბილისი, 1991 წლის 8 ივლ[illegible]

ამ დადგენილებიდან გამომდ[illegible] რე, უმჯობესი ხომ არ იქნება ამ[illegible] იდან უნივერსიტეტების რექტორ[illegible] უნივერსიტეტების პრეფექტები [illegible] ოდოთ?..

სენსაცია სენსაციის მოყვარულთათვის

გეოლოგებმა გაბურღეს ჯოჯოხეთის ჭიშკარი

მეცნიერები, რომელთაც გაბურღეს 14,4 კილომეტრის (9 მილი) ჭაბურღილი დედამიწის ზედაპირის ქვეშ მდებარე მასიური ფილების მოძრაობის შესასწავლად, აცხადებენ, რომ მათ აღმოაჩინეს ჯოჯოხეთი.

ეს სტრიქონები პრესტიჟული ფინური გაზეთ „ამმენუსასტიადანაა", რომელიც ციტირებას უკეთებს საბჭოთა გეოლოგის დიმიტრი აზაკოვის განცხადებას, რომელმაც თქვა, რომ საზარელ ფრთებიანი ურჩხული, რომელიც გამოსცემდა საშინელ წყევლა-კრულვას, ამოფრინდა ჭაბურღილიდან მანამ, სანამ ჩავუშვებდით მიკროფონებს ჭაბურღილის ყელში.

„როგორც კომუნისტს, მე არ მწამს არც ციური ძალების და არც ბიბლიის, მაგრამ როგორც მეცნიერს, მე ახლა მწამს ჯოჯოხეთის არსებობა — თქვა დოქტორმა აზაკოვმა — რა თქმა უნდა, ჩვენ გავოგნდით ასეთი აღმოჩენის შემდეგ".

..."მაგრამ ჩვენ ვიცით, რაც გვესმოდა, და ჩვენ ვიცით, რაც დავინახეთ. და ჩვენ აბსოლუტურად დარწმუნებულნი ვართ, რომ გავბურღეთ მართლაც ჯოჯოხეთის ჭიშკარი".

მოარული ხმების მიხედვით, საშინელი დრამა დატრიალდა მაშინ, როცა საბჭოთა გეოლოგები ბურღავდნენ დასავლეთ ციმბირში (ადგილი არაა მითითებული).

თანახმად [illegible] აზაკოვის განცხ[illegible] [illegible] უეცრად საშინელი სიჩქარით დატრიალდა, რაც იმის ნიშანი იყო, რომ ჩვენ მივაღწიეთ ე. წ. მსხვილ, ცარიელ „ჯიბეს", ანუ „გამოქვაბულს".

„ტემპერატურის მაჩვენებლებმა აღნუსხეს სითბოს დრამატული ზრდა, ანუ ტემპერატურა აღწევდა 1075,4 გრადუსს ცელსიუსით — აგრძელებს იგი — როცა ბურღი ამოვიღეთ, საკუთარ თვალებს ვერ დავუჯერეთ — ბრჭყალებიანი, ეშვებიანი საშინელება, უზარმაზარი და ბოროტი თვალებით გამოჩნდა აირის ღრუბლებში და სანამ გაქრებოდა, როგორც გარეულმა ცხოველმა, ისე დაიჭყივლა. მუშათა და ინჟინერთა ნაწილი შიშისაგან მიმოიფანტა, ხოლო იმათ, ვინც დარჩა, გაიგეს უფრო მეტიც. ჩვენ ჭაბურღილში ჩავუშვით მიკროფონი, რომელიც განკუთვნილია ლითოსფეროს ფილების მოძრაობისას ხმების ჩაწერისთვის. მაგრამ ამ ხმების ნაცვლად ჩვენ გავიგონეთ ადამიანის ხმა, რომელშიც გამოსჭვიოდა ტკივილი. პირველად ვიფიქრეთ, რომ ხმა გამოდიოდა ჩვენივე მბურღავი მოწყობილობიდან, მაგრამ როცა ეს უკანასკნელი წესრიგში მოვიყვანეთ და ყველაფერი შევამოწმეთ, ჩვენი ეჭვი გამართლდა. ყვირილი, შემზარავი ღრიალი არ იყო ერთი ადამიანისა, არამედ მილიონობით ადამიანისა. საბედნიეროდ, ჩვენ გვქონდა ჩართული რეკორდერი (ხმის ჩამწერი დანადგარი) და ახლა გაგვაჩნია შემაძრწუნებელი ჩანაწერი მაგნიტოფირზე.

ამ სტადიაზე ჩვენ შევწყვიტეთ ბურღვის პროექტის განხორციელება და დავგმანეთ ჭის ყელი. ცხად[illegible] რომ ჩვენ აღმოვაჩინეთ რაღაც ა[illegible] მიანის ცნობიერებისა და შეგნ[illegible] საზღვრების მიღმა. ჩვენ ვნახეთ [illegible] მოვისმინეთ ისეთი რამ, რასაც [illegible] რთოდ ვერ წარმოვიდგენდით [illegible] მხოლოდ ჩვენ, არამედ მთელი [illegible] ობრიობაც.

საბჭოთა ოფიციალურმა თანამ[illegible] ობის პირებმა უარი თქვეს ამ ფა[illegible] ის კომენტარზე იმ მიზეზით, რო[illegible] მაგნიტოფირის ჩანაწერი ჯერ კი[illegible] შესწავლის პროცესშია და ამ წ[illegible] ბოლოსთვის დამთავრდებაო.

„ჩვენ შეგვიძლია მხოლოდ იმ[illegible] გვქონდეს, რომ საბჭოთა კავ[illegible] გვაცნობებს ყველა წვრილმანს, განაცხადა გაზეთმა „ამმენუსასტ[illegible] ერთსვეტიან სარედაქციო შენიშვ[illegible] — მსოფლიოს აქვს უფლება ეს [illegible] ოდეს".

გადმობეჭდილია „მ-სკი" ტ[illegible] უგოლნიკიდან" № 2, 91 წ.

ინდექსი 66447

ფასი 50 კაპ.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, ვაჟა ფშაველას პრ. № 35. ტელ: 22-16-01.
იბეჭდება ჟურნალ-გაზეთების გამომც ემლობა „სამშობლოში"
შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

რედაქტორი ნოდარ გრიგალაშვილი